

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, augusztus 20.

Lázadás az orosz flottában.

Szófia, augusztus 19. Feketetengeri orosz flotta matrózai közt nagy lázadás tört ki. Lázadók egy páncélosról bombázták Odesszát, mely lángokban áll.

Koronatanács volt Bécsben

Orosz hadüzenet fenyegeti Törökországot?

Mai számunk főbb közleményei:

A Zenta hősiessége a francia hajókkal.

Ujabb hóditásunk Szerbiában.

A szabácsi hősök elbeszélései.

Németelőrenyomulás francia földön.

A Balkán-blokk érdekei.

Anglia és Németország tengeri mérkőzése.

Napfogyatkozás és a katonaság.

Haldoklik a pápa.

Megegyezés Bulgária és Románia közt.

Az aradi katonanap eredménye.

Szent István diadalmas koronája.

Arad, augusztus 19.

Kilencszáztizennégy évvel azután, hogy Szent István király az Arpád által megszerzett hazában, az egységes és erős magyar birodalom alapját megvetette, háborút viselt a magyar, hogy országának egységét, területének sértetlenségét, jövőjét megvédje. A történelem viharai sokszor került erre a sor, tatárok beözönlése, a törököknek két évszázadon tartott támadásai nem tudták megsemmisíteni és megbontani ennek az országnak egységét. És ezer év után, ezer év tanúságai ellenére egy éretlen, könnyű győzelmeitől megzavarodott fiatal országnak, hatalmas és kétszínű gyámolójának ösztönzésére jut eszébe, hogy a mi létünk, a mi sértetlenségünk ellen törjön; hogy lázadást, elszakadó törekvéseket próbáljon támasztani az ország egyes részeiben, amelyek az ezer éves múlt minden változataiban becsülettel hűséggel a földnek tántoríthatatlan szeretetével ragaszkodtak ehhez a hazához, a mi hazánkhoz, az ő hazájukhoz. Ezer esztendő múltnak fundamentumán álló, erős nemzetet ítéltek el az orosz-francia szövetségek hamis számvetéseik alapján arra, hogy befejezze hivatását, elveszítse eddigi jelentőségét, hogy vazallusává legyen a nagyszláv hatalomnak.

Amikor első dicsőséges királyunkra emlékezünk, a felelet már megvan: az ellenünk áskálódó Szerbiának ép úgy, mint az oroszoknak. Csapatunk a harmadik helyen lépték át a szerbiai határt védő folyókat. A harmadik átkelésnél a szerb végvárok egy újabbika került birtokunkba és az új hid teljessé teszi a föltartóztathatlan előnyomulást, a mely O-Szerbiát rövid idő alatt leteríti. Azalatt pedig Orosz-

országgal is megütköznek a monarchia csapatai és előttük ép oly gyors ütemben vonulnak vissza a fegyelmetlenül kozákok, mint a másikk oldalon támadó hatalmas szövetségesünk, a németek előtt. Hazugságok, csalások és tévhitiek bünhődnek az osztrák-magyar és német fegyverek súlyától; bünhődik a hazugság, amely a monarchia belső széttagoltságáról szól, az álnokság, amelylyel Szerbia a békés szomszédot játszotta és az alatt aknákat csempészett a határainkra és a tévhit, amelylyel a francia, orosz és angol közvélemény a monarchiának Törökország sorsát szánta.

A mi győzelmeinknek nemesak mi reánk, Ausztria és Magyarország népére van lelkesítő, az önbizalmat erősítő hatása, hanem új hitet, csodálatos erőt és hihetetlen energiát költöztet más nemzetekbe, amelyeknek szabadságukért, jövőjükért küzdeniök kell. A legyengültnek hitt Törökország is elszántan készül fegyverre az orosz ellen; talpra készül állani Bulgária; és a szabadságát rég eltemetett Lengyelország is föltámad halottaiból, hogy új, erős, szabad nemzeté szülessen. Mindeniütt a világon megértették, hogy a monarchia és Németország a szabadságért, a kulturáért vonul harcra, kel birokra azokkal, a kik világhatalmi törekvéseikben mindent maguk alá akartak gyűrni és ennek a világtörténelmi pillanatnak jelentőségét megértették mind azok a nemzetek, a melyeknek a máznak, vagy a holnapnak jármától tartaniok lehet!

A világtörténelem új alakulásával esik össze Szent Istvánnak ez idejünnep: akkor ünnepeljük, a mikor a

magyar nemzet hosszú évszázadokra, új évezredre teremti meg fönnállásának alapjait és a mikor körülötte új, szabad államok alakulása, erősödése jelenti Európának egészségesebb, becsületesebb korszakát.

A hadsegélyző hivatalok.

A hadügyminisztérium és honvédelmi minisztérium intézkedései.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 19.

A hadügyminiszter, a magyar honvédelmi miniszter és az osztrák honvédelmi miniszter, az egész fegyveres erőre kiterjedő önkéntes hadsegélyezés központi hatósága képen kölcsönös egyetértéssel Budapesten és Bécsben egy-egy

hadsegélyező hivatalt szerveztek.

E hivatalok vezetésére egy-egy magasabb-rangu tábornok van rendelve, munkaköre kiterjed az önkéntes segélynyújtás minden nemére. Kivételt képez ez alól a beteg- és sebesültápolás, amely teljesen kialakult külön szervezettel bír (vöröskereszt egyesület) valamint a behívott katonák családtagjainak segélyezése, amely a törvény alapján eszközöltetik.

Erintetlenül marad a már megalakult egyesületek, bizottságok, gyűjtőhelyek stb. hadsegélyezési működése, sőt a hadsegélyező hivatalok a maguk részéről mindent meg fognak tenni arra nézve, hogy az önkéntes segélynyújtás minél több alakban és módon érvényesülhessen. E tekintetben szívesen szolgálnak tanácsal és utbaigazítással úgy a monarchiában, mint a külföldi kolóniáinkon, mindazon honfitársainknak, kik e magasabb cél érdekében a hazáért áldozni akarnak.

Hivatalos jellegűnek fogva föltétlenül részrehajlatlanság mellett óhajtanak a hadsegélyező hivatalok esztudatos irányt adni a monarchiában már megindult egész, nagy segélyező mozgalomnak és központi óhajtanak lenni minden ilyen hazafias törekvésnek. Különös gondot fognak arra fordítani, hogy a segélynyújtás, a gyakorlati élet kívánságainak is teljesen megfeleljen. E hivatalok egyuttal az önkéntes segélynyújtás központi tudakozó helyei is.

Ezek alapján felszólítatnak mindazok az egyesületek, egyesületek, bizottságok stb.-ek, amelyek az elmondottak értelmében a hadsegélyezés terén közre-

működni óhajtanak, hogy a cs. és kir. hadügyminisztérium hadsegélyező hivatalához (Kriegsfürsorgeamt des k. u. k. Kriegsministeriums Wien IX/3. Schwarspanierstrasse 15.) illetőleg a m. kir. honvédelmi minisztérium hadsegélyező hivatalához (Budapest, IV., Váci-utca 38. sz.) forduljanak.

E hivatalok mindegyike elfogad pénzádományokat a segélynyújtás bármilyen céljaira s ezeket haladéktalanul eljuttatja rendeltetésük helyére. Gyűjtenek mindenféle adományokat a háboruban elesett vagy a hadi fáradságok következtében elhalt harcosaink özvegyei és árvái számára, gyszintén gyűjtik a haremazon álló katonáinknak szánt adományokat és egyáltalában oda törekednek, hogy a segélynyújtás minden módját elősegítsék és szervezzék.

A közönség figyelmé felhívatik arra, hogy gyors romlásnak alávetett cikkek adományozása nem kívánatos. Ilyen cikkek beküldését megelőzőleg célszerű az illető hadsegélyező hivatalhoz kérdést intézni. A segélynyújtás legalkalmasabb eszköze a készpénz. Levelek, kérdések és pénzádományok mindkét hivatal számára valamint a budapesti hivatalnak szánt egyéb adományok a fentebb közölt címek alatt küldendők. A bécsi hivatalnak szánt tárgyi adományok címzése a következő: A cs. és kir. hadügyminisztérium hadsegélyező hivatalának (An das k. u. k. Kriegsministerium Kriegsfürsorgeamt) Wien I., Stubenring. Mindkét hivatal a monarchia összes nyelvén levelez.

Peres ügyek

a moratórium alatt.

(Az adósok helyzete. — Lehet-e árverés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 19.

Népek millióinak sorsa függ a világháború kimenetelétől. Államok fognak elpusztulni, vagy sok-sok évtizedes stagnálásra kárthatatni, más nemzetnek határtalan dicsőséget, erőt és hatalmat juttat a háború. Amikor világrengő nagy kérdések forognak kockán, szabad-e az egyesek kicsinyes anyagi kérdéseivel törődni? Amikor testvéreink közül százazrek állnak őrt a galiciai határon, haladnak előre szuronyosan, szilárd léptekkel a kis-oroszországi síkságon és vérüket ontják, hogy Szabács után sorra vegyék be a többi szerb pozíciókat: szabad-e itthon egy pillanatig is azon bibelődni: mik a moratórium hatásai, mikor nem lehet pörölni és

mikor van mégis helye árverésnek? Szó sincs róla, az volna a legszebb, ha addig, míg a nagy, döntő küzdelmek lezajlanak, az itthon maradt milliók visszafojtott lélekzettel mind csak a harca függészenék tekintetüket és semmi másra. Az élet azonban kérlelhetetlen törvényeivel mást parancsol. Apró-cseprő, kicsinyes, de egészkben az országra nézve elengedhetetlen ügyeknek el kell intéződniük: a magot el kell vetni a jövő aratásra, úgy reméljük: egy boldog békeséges aratásra. Gazdaságoknak, ipari üzemeknek, ha nehezen, ha véres verejtékkel is, de fenn kell maradniuk. Ha pedig ez a kategorikus követelmény meg van, akkor számolni kell azzal, hogy a háború alatt természet szerint amugy is ügygyel-bajjal küzdő közgazdaságnak tegnaptól mára egy sor új jogszabálya termelt, amelyek közt megtalálni az éligazodást életbevágóan fontos lehet. Így állítva be a kérdést, aligha látszik többé oly közömbösnek az: hogy az utolsó két hétben megjelent, és egymást kiegészítő, részben pótló, részben megszüntető négy moratórium-rendelet, mely intézkedései miképpen módosítják a pörös és pörön kívül eljárás szabályait.

Augusztus 15-től kezdve életbelépett egy jogi helyzet, amelyet egyfelől az jellemez, hogy az adósoknak egy széles rétege ezidő alatt fizetésre nem kötelezhető, aki pedig köteles fizetni: arra nézve a fizetés kényszereszközöi megváltoznak.

Mely esetekben nem lehet az adósoktól fizetésre kötelezni: azt tegnapelőtt már megtudtuk. A kormány ma kibocsátott rendeletében arról is gondoskodik, hogy moratórium alá eső követelésekkel ne is zaklassák azt az adóst, akinek a háborús viszonyok folytán halasztást adott. Ezért a bíróság köteles lesz máától fogva az ilyen kereseteket hivatalból visszautasítani. De ha már bírósággal meg van ítélve egy ilyen moratórium alá eső követelés, lehet-e azt végrehajtani? Nem, sem kielégítési, sem biztosítási végrehajtásnak nincs helye.

Hátha már az árverés is ki volna tűzve, azt is el kell halasztani augusztus 15-ike után?

Csatában járt aradiak.

(Érdekes visszaemlékezések.)

I. Capdebó Géza vezérőrnagy.

Az aradi előkelő társadalom tagjai között számosan vannak, akik évtizedekkel ezelőtt viselt háborúk valamely jelentékenyebb ütköztetésében vettek részt. A csatákban járt aradiak sorában az első helyet Capdebó Géza nyugalmazott vezérőrnagy, a közös hadsereg huszárságának egykori vitéz tisztje foglalja el, akinek mellét hét katonai érdem díszíti, s ezek között szerepel a Ferenc császár által alapított vas-koronarend is. A több mint nyolcvan esztendő óta nyugalmazott katonatiszt, aki ma is csodás frögeséget és bámulatos szellemi frisséget áruul el, harminenég esztendőig szolgálta császárat és királyát és a háborúk egész sorában szerzett magának hirt, dicsőséget. Erdemrendjei közül négyet a harcokban, hármat pedig béke időben kapott.

Most, hogy a csatában volt aradiakról szóló cikksorozatunkhoz szerzendő adatokért fölkerestük Capdebó Gézát, a legnagyobb készséggel állott rendelkezésünkre és ritka éles memoriájának megerősítése nélkül mondotta el a lefolyását annak az ütköztetésnek, amely az egyik legszebb győzelmet hozta meg az osztrák-magyar hadseregnek. Ez a Custozza olasz falu mellett vívott harc volt, 1866 június 24-én.

— Ez az olasz kis falu Veronától délre fekszik s két fontos csata színhelye volt. Tudva-levő, hogy 1848-ban és 1866-ban is háborút viseltünk az olaszok ellen. 1848-ban csapataink megverték Károly Albert szárd (olasz) király seregét, mert Radetzky főparancsnok nagyszerűen

vezette seregeinket. 1848 július 25-én volt Custozzánál az első ütköztetés, amely a mi győzelmünkkel végződött. 1866-ban kiújult a háborunk az olaszokkal és június 24-én csaknem ugyanazon a helyen, ahol 1848-ban ismét finyes győzelmet arattunk. 1866 június 23-án este az egész osztrák-magyar sereget összegyűjtötte Albrecht főherceg főparancsnokunk. A sereg a Minció mellett lévő Custozzánál állott föl teljesen harca fejlődött. Seregünk körülbelül nyolcvanezer főből állott; én a császári huszároknál mint kapitány szolgáltam akkor. Az olasz sereg, amelynek egy részét Humbert herceg, másikat pedig Bixió vezette, szintén nyolcvanezer főnyi lehetett s Villa Francánál helyezkedett el. Az olasz sereg mindenáron megakarta akadályozni, hogy Minció a folyó mellett lévő halmokat elfoglaljuk és ezzel szabad legyen az utunk Lombardiába. Amint már mondtam: 23-án este megkaptuk a parancsot, hogy a velünk szemben álló ellenség ellen rohamot fogunk intézni. A két lovassdandár parancsnokai voltak: Pulz és Bujanovics tábornokok, akik ezt az utasítást adták ezredeseinknek:

— Ami a seregnak útjába kerül, kiméletlenül le kell gázolni és mindig csak előre törni. A két dandár azonban vigyázzon, nehogy elszakadjon egymástól. Jobbra, illetve balra érezz! Adieu meine Herren! — ezzel bucsuzott az ezredéktől a két tábornok (Mellesleg megjegyzem, hogy én Pulz dandárában szolgáltam).

— Június 24-én hajnali három órákor meg is indultunk Villa Franca irányába az ellenség felé. Az ut-roppant nehéz volt, mert ott nincsenek olyan nyílt szép síkságok, mint nálunk, hanem sok a domb és a földterületeket a he-

gyekről esővíz által lesodort terméskőkerítések választják el. Ezeket a kerítéseket nekünk ki kellett kerülnünk, s az sok időt és fáradságot vett igénybe.

— Villa Franca közelében nagy csapat ellenséges lovassággal találkoztunk, amelyet hevesen megtámadtunk. A gyalogságot tüzeink fedezték, mi azonban nem törődünk ezzel, hanem erősen előre rogtottunk és rövid idő alatt visszakergettük Villa Francaba az ellenséges csapatot. Amíg mi így előre törtünk, a kora reggeli szürkületben látható volt a mi seregünk teljes kibontakozása és felvonulása; lassankint elfoglaltuk a Mincióig az egész terepet. Persze az olasz sereg sem maradt tétlen, hanem megkezdte a felénk való nyomulást. A tulajdonképeni ütköztetés reggel 7 és 8 óra között kezdődött és egész napon át tartott rendkívül hevesen és elkeseredetten. Az olaszok nagyon szépen tartották magukat és el kell ismerni róluk, hogy ügyesen verekedtek. Délután három órákor még eldöntetlen és bizonytalan volt a harc kimenetele.

— Ekkor láttuk, hogy az ellenség Villa Franca felől másodszer is elő akar nyomulni Humbert herceg vezetésével. Lovasságunk azonban oly csodás erővel és elszántsággal rogtott rájuk, hogy hamarosan ismét visszatudtuk őket szorítani. A huszárságunk támadása ugyanis olyan heves volt, hogy az olaszok azt hitték: ilyen erős huszárság mögött bizonyára nagyon nagy sereg lehet. Így sikerült seregünk nagyságáról tévedésbe ejteni Humbert herceget úgy, hogy Villa Francaig visszavonult és az egész harc alatt nem mozdult el onnét, ami persze nagy befolyással volt az ütköztetés kimenetelére.

az a kérdés, mire van kifizve az árverés. Ha valami romlandó tárgyat foglaltak le (a végrehajtási törvény 104. §-a) akkor azt el lehet árvereztetni, különben nincs helye árverésnek a moratórium alatt.

S ha megvolt az árverés is és a pénz befolyt, ott van az állampénztárba, az is várjon a moratórium végéig? Nem, ennek nem volna értelme, azt fel lehet osztani.

Igy vagyunk a moratórium alá eső követelésekkel. Hát mi van azzal a követelésekkel, amelyre a moratórium nem terjedt ki? Például a bank nem fizeti ki a betétből azt a 200 koronát sem, amit feltétlenül tartoznék kifizetni, vagy a jelzálogos adós nem fizeti az annuitást. Mi van ekkor? Ezek ellen meg van a jogvédelem. Bepörlhetem őket, végrehajtást kérhetek ellenük, minden jogi eszközöm meg van ellenük, hogy a pénzemhez jussak, csak kettő nincsen: esődöt nem kérhetek a bank ellen, mert a moratórium tartama alatt csak akkor van egyáltalán csődnek helye, ha az adós maga kéri, a hitelező kívánságára azonban nem lehet csődöt kérni. A másik adósomnak pedig nem árvereztettem el az ingatlanát. Az ingó árverést is csak kivételesen akkor fogja elrendelni a bíróság, ha attól kellő eredményt lehet várni. Aminthogy háboru alatt az árverésnek nem igen lehetne eredménye.

Balkányi Kálmán dr.

Nem kell feltartóztatni az autókat. Budapestről jelentik: A háborus állapot elején néhány később tévesnek bizonyult hír alapján, az egész országban nagy buzgalommal üldözték az automobiloikat. Ekkor terjedtek el — részben hivatalos helyekről is — a francia aranymilliók szállításáról, majd a vörös keresztnek öltözött orosz tisztek autózásáról szóló hírek. Minthogy azonban sajnálatos esetek is történtek, a belügyminiszter szigorú rendeletet hozott ki, amelyek az automobiloik felesleges feltartóztatását, különösen pedig a rájuk való lövöldözést szigorúan tiltja.

— Délután hat órákor véget ért a harc, amely a mi javunkra dult el, mert az olasz sereget elzavartuk utunkból és most már szabad volt az út Lombardiába. Amikor hat óra felé látta fővezérünk, hogy tulsulyban vagyunk, parancsot kaptunk, hogy a legerősebben támadjunk rá az ellenségre. Mi teljesítettük a parancsot és ekkor az ellenség egy csapata megadta magát: ezer foglyot vittünk magunkkal. Amikor az olasz sereg másik része, amely Mantuánál a Pó mellett volt felállítva, értesült diadalunkról, gyorsan visszavonult, mert nem merészelt velünk megütközni.

— Pár napi pihenés után parancsot kaptunk, hogy az egész sereg vonuljon el és osztlakozzék az északi sereghez, amely a poroszokkal verekedett. A porosz békekötés után vissza mentünk Olaszországba és egészen az olasz békekötésig ott maradtunk.

A vitéz tábornok ezután élénken érdeklődött a Szabácsból Aradra hozott foglyok iránt.

— Régebben — mondotta — másképen bántak a háboruban az ilyen népekkel. De az új háborunak más iránya van. Régebben ugyanis ha olyan falura akadtunk, amelynek lakói úgy viselkedtek katonáinkkal, mint most Szabácsban történt, a parancsnokság kiadta a jelzést: egy órai zsákmányolás! Ez idő alatt összefogdosztuk azokat, akik alattomosan lövöldöztek ránk, egy csomóba gyűjtöttük őket és rájuk gyujtottuk a helyiséget; egy se menekült meg. Az újabb irány eltér ettől. Különben is örömmel látom szép sikerünkéből, hogy hadvezetőségünk nagyon jól tudja, mit csinál.

(B. L.)

Háromnegyed évi készülődés a dunai átkelésre.

(A hetvenhetes orosz háboru nehézségei. — Előre Plevna felé.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 10.

Miután Zimmermann tábornok a galac-brailai vonalon az átkelést az alsódunai orosz hadtesttel végrehajtotta — mint ezt az Aradi Közlöny ma megírta — elhatározta Nikolajevics nagyherceg fővezér, hogy a főserég átkelését is elrendeli. Az orosz-török háboru stratégiai tervének megkonstruálásánál már az a gondolat lebegett előtte, hogy az orosz sereg zöme átkelésének Nikopol és Szvisztov között valahol alkalmas ponton kell megtörténnie és ezt az alkalmas helyet végleg csak 1877. tavaszán — kilenc havi készülődés után — az összes körülmények: ugymint a Duna mindkét partjának vizállása, valamint az ellenséges erők ismerete után és az előretolt hadtest operációjának sikeres végrehajtása után fogja kijelölni. A tavaszi árvis május végén is bizonytalanná tette az Alsóduna egész vidékét s ezért azt határozták, hogy megvárják az apadást és közben az átkelésre szánt csapatokat úgy csoportosítják, hogy a helyzet tisztázása után gyorsan és feltűnés nélkül a Nikopol és Szvisztov vonal közt bármely ponton legyenek a másik partra átszállíthatók. A csapateltolások azonban nem sikerültek, mert — és ez jellemző az orosz viszonyokra —

a pontonpark nem érkezett meg a kellő időben, úgy hogy már utbani levő hadtesteket meg kellett állítani és három napi pihenésre kárhoztatni.

Ez június közepe táján történt és szerencsére a vízár apadni kezdett, úgy hogy a természet sietett kijavítani azt a hibát, amit a hadvezetés hanyagsága követett el.

Június nyolcadikán délután fél háromkor a nagyherceg Nekopojicki tábornok vezérkari főnök kíséretében főhadiszállásáról, Plojestről Bukarest felé utazott el. Az utazás célja, mint a főhadiszállás naplójából kitűnik, még a vezérkar előtt sem volt ismeretes. Bukarestben a főparancsnok meglátogatta Károly fejedelmét és éjjel észrevétlenül elhagyta a román fővárost. Személyesen elvégezte Zimniceától Turnu-Magorélig terjedő Duna szakaszon a rakognoszkálást és az utóbbi helyen haditanácsot tartva az átkelő hadtestek parancsnokaival, azt a végleges parancsot adta ki, hogy a Duna átkelés Zimnicea—Szvisztov között június 14-éről 15-ére virradó éjjel hajtandó végre. Az átkelés parancsnokává Dragomirov vezérőrnagyot, a 14. gyaloghadosztály parancsnokát jelölte ki és tudatta vele, hogy a törökök az átkelési pont közelében Szvisztovnál, ezeröttszáz gyalogos, Vardinnál kétezerkilencszáz gyalogost és tüzérséget helyeztek el.

Az átkelést illető minden körülményt a legnagyobb titokzatossággal kezelték és csak szóbeli parancsokat adtak ki.

Még az időközben megérkezett orosz cárnak is csak június 14-én este nyolc órákor jelentette a főparancsnok, hogy a Zimniceát választotta átkelési pontul és hogy az operációt leplezzék, a törökök figyelmét eltérítsék, kiadta a parancsot, hogy az orosz és román ostromló ütegek június 14-étől kezdve három napon át erősen bombázzák Ruszosuk, Nikápoly és Vidin városokat. Június 14-ikén este fél Zimnicea és Turnu közelében úgy gyülekezett az átkelésre szánt négy hadtest, hogy a legtávo-

labbi csapatok sem voltak messzebb negyven versztnél az átkelési ponttól. Ugyanaznap reggel öt órákor magához hívatta Dragomirov tábornok az első átkelő ezrednek törzstisztjeit és ekkor mondotta csak meg nekik, hogy éjjel megkezdődik az operáció. Hogy a törökök figyelmét fel ne keltse, a generális a lakása ablakából mutatott rá az átkelési helyre és szigorú parancsot adott, hogy az áthajózás alkalmával a pontonokból nem szabad lönni, a part-ráérkezés után pedig fegyverrohamot kell intézni az ellenségre.

Csendben, minden felesleges szó kerülésével helyeztettek el a csapatok a pontonokban és reggel három óra felé kezdték meg az utat.

Sötét volt és szél is támadt, úgy, hogy a ponton irányát a kikötőhelyre nem lehetett betartani. Nagy zavar keletkezett a Duna hátán, azonban az oroszok szerencséjére a tulsó parton elhelyezett török előőrsek akkor vették észre a pontonokat, amikor ezek már néhány száz lépésnyire voltak a parttól. A törökök erős puskatűzzel fogadták, azonban annyira meg voltak lepődve, hogy elfelejtették a jelzőpóznát meggyújtani.

Június 14-én délelőtt tizenegy óráig Dragomirov tábornoknak sikerült összes csapatát áthajóztatni és egyesíteni s ekkor elhatározta, hogy előretör a szvisztovi magaslatokra s feladatát a Dunaparton álló főserég átkelését biztosítja, illetve hogy ezek részére a hidverést lehetővé teszi. A szvisztovi magaslatokon megindult csapatok szerencsés kimenetelűek voltak az oroszok részére, noha — és ez ismét az orosz viszonyokat jellemzi — a tábornoknak halvány sejtelve sem volt az ellenség erőjéről, mert elfelejtettek neki lovasságot adni felderítő szolgálatra. Az átkelést a partról szemlélő II. Sándor cár iszonyu haragra gerjedt, állította magát Dragomirov tábornokhoz és ott az egész kíséret füle hallatára a legrettenetesebb gorombaságokkal illette úgy őt, mint unokaöccsét, Nikolajevics nagyherceget, a főparancsnokot. Az orosz hadsereg becsületét ekkor Szkobelev generális mentette meg, aki azt a tanácsot adta, hogy a kazáusi kozák hadosztályt usztassák a Dunán. Mielőtt elfogadnak volna ezt az istenkísértésszámba menő tanácsot, kísérletet tettek és harminc kozákcot két tiszttel s magával Szkobelev generálissal a vízbe parancsoltak. Körülbelül már százötven méter hiányzott csak, hogy partot érjenek, amikor erős árba jutottak, úgy, hogy vissza kellett fordulniok. Csak a tábornok és egy kozák jutott emherfeletti erőlködéssel a jobb partra. Eljötték ezután az usztatási tervet.

Ismét a szerencse vette oltalmába az oroszokat, amennyiben a hidanyag a románok segítségével július 16-áig mégis csak megérkezett. Megkezdődött egy 665 méteres és 560 méteres hídnak a készítése, azonban június 18-án éjszaka az erős vihar majdnem valamennyi vas pontont elhelyezett, úgy, hogy csak tutajhidat tudtak verni. Ezzel július másodikáig készültek csak el és ezen a napon vonult át a tüzérség és a már áthajózott csapatoknak trénje. Másnap kezdődtek meg a döntő ütközetek, amelyek Plevnához vezettek.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Anglia és Németország tengeri mérkőzése.

(Csak Angliára döntök a hajóhad eredményei — A Dreadnoughtok harca).

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 19.

Az Aradi Közlöny ma írta meg, hogy egy angol katonai attasé a mi flottánkat nevezte a világ legjobb hajóhadának. Ezt a magasztalást önérzettel vehetjük tudomásul: nem bók az hanem általánosan tudott igazság. Természetes, hogy az angol attasé kijelentése nem mondja azt is, hogy a mi flottánk a leghatalmasabb. De például egy hasonló nagyságu és összeállítású angol hajóhadat minden valószínűség szerint könnyen verne meg a mi flottánk, már csak azért is, mert hajóhadunk legénysége páratlanul képzett s azonfelül lelkes, ügyes és harcra szellemű, amit az angol flotta zsoldos matrózairól nem lehet mondani.

Az angol attasé nyilatkozata után örömmel adjuk az itt következő római tudósításunkat, amely a legjelesebb olasz haditengerészeti szakértő fejtegetéseit tartalmazza a német és osztrák-magyar hajóhad szerepét illetően. Az olaszokat, sajnos, nem vádolhatjuk azzal, hogy irányunkban túlságosan elfogultak volnának; annál örvedetesebb tehát ez a vélemény, amely a Corriere della Sera hasábjain jelent meg. A cikk így hangzik:

A világháboruban nemcsak Európa leghatalmasabb szárazföldi seregei állanak szemközt egymással, hanem

fővonultak a világ leghatalmasabb flottái is,

amiből mindenki arra következtet, hogy mihamar

megérjük a legvéresebb, legnagyobb tengeri ütközeteket, amelyek csak elgondolhatók.

Nagyon kétséges azonban, hogy ezek a harcok szállott, gigantikusan nagy hajóhadak döntő csatában összemérkő-e erejüket. A magyarázat egyszerű. Azok az államok, amelyeknek a flottája sokkal nagyobb és amelyek ennél fogva a győzelem reményével mehetnek az ütközetbe: a tengeren szerzendő esetleges

győzelmükkel nem vivhatnának ki oly eredményeket, amelyek a világháború kimenetelére hatással lehetnének. Viszont, ha Németország tönkreverné az angol flottát, Nagy-Britannia is tönkre volna téve: az állam megsemmisülne, a kereskedelem elpusztulna, a nép éhínségbe jutna, gyarmatai pedig nyomban, automatikusan elszakadnának az anyaországtól.

Ugyancsak szükségszerű következése volna a brit hajóhad vereségének az is, hogy a francia flotta, amely most a Földközi tengeren van, rohanást sietne a La Manche csatornába, valamint az Atlanti-óceán mentén lévő partjához, amelyeket most az angol hajók védelmeznek. És ebben az esetben

bizonyos volna az osztrák magyar flotta győzelme a Földközi tengeren maradt angol és francia hajókon,

még akkor is, ha az oroszok fekete-tengeri flottája erőszakkal átkelne a Dardanellákon és segítségére sietne szövetségeseinek a Középtengeren.

A német flotta győzelmének világos átalakító eredménye volna. Ezzel szemközt,

ha az angol hajóhad teljesen megsemmisítene a német flottát, ennek semmi jelentős következése nem volna a szárazföldön,

a német hadseregnek a francia és az orosz haderővel megkezdett harcát illetően. A német tengeri kereskedelem ugyanis megbénult s ezt a német hadvezetőség is előre látta a hadüzenet megtételekor.

De még érdekesebb, hogy

A német partvidék a flotta teljes elpusztulása esetén sem maradna védtelenül

a győztes hajóhaddal szemben. A német partvidék nehezen hajózható, megközelítése bajos, könnyen védhető, kitűnően föl is van szerelve, s épp ezért ott csapatok partraszállítása csaknem lehetetlen. Azonfelül a német kikötővárosok nincsenek a nyílt tenger partjára építve, többnyire nagy folyamok deltájában fekszenek s a német tengeralatt járó hajók nagyszerűen ki vannak képezve eme városok védelmezésében.

Önkéntelenül fölvetődik tehát a kérdés: ha Németországnak ily sok előnyt biztosítana a tengeri győzelem, viszont a tönkroveretést alig érezné meg, úgy miért nem erőszakolja ki az angolokkal szemben a nagy és döntő tengeri csatát?

Ennek két irányban is természetes oka és magyarázata van. Az egyik ok az, hogy Angolországnak jelen pillanatban haditengerészeti nézőpontból elég kedvező a helyzete. Emlékeztet, hogy csak néhány héttel ezelőtt volt a spitheadi flottaszemle, amelyben 216 angol hadihajó vett részt. Ebből a rengeteg sok hajóból az angol partok közelében maradt

55 nagy páncélos csatahajó, közötté 22 dreadnought,

valamint rengeteg kisebb egység, amelyek között azonban igen sok a husz éves, vagy annál is idősebb hajó. Ezzel szemben

német vizeken 35 páncélos csatahajó tartózkodik, közötté 13 dreadnought,

ám az is bizonyos, hogy a német flotta szervezete szerint nincs különbség a rendes csatahajók és a dreadnoughtok között.

Ez a helyzet böles és megokolt várakozásra inti a német hadiflotta vezetését. Annál is kevésbé kell sietni, mert a német flotta nyugodtan várhat, nagyszerűen védett opeáló bázisain tartózkodva, állandó rettegésben tarthatja nemcsak az angol flottát, de az egész angol királyságot, amelynek ilyformán leköti minden erejét, megbénítja minden akcióképességét, valószínűleg megfagyasztja. S amíg ezt teszi, figyelő szemmel lehet az a legkedvezőbb pillanatot, amikor a siker legtöbb reményével veheti reá magát az angolhajóhadra.

A német flottának ez a párdicszerűen nyugodt és mégis fenyegető várakozása mint valami lidércnyomás nehezedik reá a szigetországnak nemcsak hadvezetőségére, de lakosságára is. Szállóké Angliában: *The Selected moment, az ellenségnek kedvező pillanat, amely a váratlan támadást jelenti.* A levegőben a léghajók és repülőgépek, a vizen a leggyorsabb német csata-cirkalok, a Seydlitz, a Moltke, a Von der Tann és mások, a víz alatt a nagyszerű, a rettegett híru német tengeralattjárók egyszerre vetik rá magukat Angolországra egy oly pillanatban, amikor valami oknál az angol haderő nincs teljes védőképességének birtokában: ez a selected moment, Anglia állandó remegésének oka.

Fölötte érdekes és jellemző, hogy valahány angol flottagyakorlat volt az utolsó években, mindnek az volt a tárgya, hogy Németország váratlanul támadást intéz Angolország ellen. Mindig a legkitűnőbb angol admirálisok állottak a német flottát jelképező hajók élén s maga az angol flotta mai parancsnoka

Jellicoe admirális a múlt évi gyakorlaton szintén az ugynevezett német hajóhadat vezette,

s mint támadó rendkívüli nagy sikereket ért el. Általános meggyőződés tehát, hogy most azért lett az angol hajóhad főparancsnoka, mert 1913-ban oly meggyőző bizonyosságát adta a németek haditerveiben és lehetőségeiben való nagyszerű tájékozottságának.

Ezt bölesen tudják Németországban is és ezért, minden valószínűség szerint még hosz-

szabb ideig tartózkodni fognak a döntő csata provokálásától.

Az angol flottát így is mozdulatlan ságra kényszerítik, valószínűleg le-szögezik.

És elkerülik egyúttal azt is, hogy a német flotta esetleges megverésével nagy erkölcsi és diplomáciai előnyhöz juttassák Angolországot, ami abban állana, hogy az angol flotta mindig odamehetne, ahová az angol érdek és a külpolitikai számítás parancsolná.

A szabácsi hősök

érdekes nyilatkozatai,

(Beszélgetés az Aradra érkezett katonákkal.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 19.

A budapesti 32. és a kaposvári 44. gyalogezred hősei valószínűleg ünneplésben részesülnek most Aradon. Amerre csak megfordulnak, mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadják őket, és nagy érdeklődéssel hallgatják izgató elbeszéléseiket. Érdekes, hogy az aradi hölgyek milyen gyöngédséget és figyelmet tanúsítanak velük szemben. Ma délután például egy aradi ismert orvos fiatal felesége a húgával együtt kiállott a Simonyi-utcába, mert látták, hogy a városból a vár felé tart egy fiatal baka. Közel mentek hozzá és megkérdezték:

— Maga is Szabácsról jön?

— Igenis kezit csókolom.

Erre a két fiatal hölgy telerakta a katonaszobát cigarettával és gyümölcscsel. A szabácsi katonáknak tegnap legelső teendője volt, hogy borbélyhoz menjenek. Legtöbbjének az arca ugyanis már két hete nem látott borolvt.

— Néhány százan — mondogatták — Szabácsban megborotválkoztak. Amikor elfoglaltuk a várost és némileg biztonságban voltunk, akkor félkerestük a borbélyüzleteket és a mi katonai borbélyunkkal megborotváltattuk magunkat. De sajnos, nagyon kevés borbély volt közöttünk és a szerb borbélyoknak nem akartuk odatartani a nyakunkat, így hát kevesen borotválkozhattunk meg.

Egyet mást elmondtak még a szerbek alatomosságáról.

— Amikor bevonultunk Szabácsba — mondták — az utcákon lövésekkel fogadtak bennünket. Az ablakokon át is lövöldöztek, de azokat a gazokat hamarosan elhallgattattuk. És mégse akart megszűnni a tüzelés. Akkor felfedeztünk az utcák egyes részein földhányásokat és azok tetején egy-egy katonai siphát láttunk. No, gondoltuk, ott rejtőzködik a szerb koma. Célbavettük a siphákat és többet el is találtunk belőlük. De még se szűnt meg a tüzelés. Azt gondoltuk első percekben, hogy valami láthatatlan repülőgépről lövöldöznek ránk. Valaki aztán észrevette, hogy a gesztenye- és akácfa lombok közül tüzelnek. Sorra lehoztuk aztán fegyverünkkel a kutyákat, akik persze a földhányásokra csak félrevezetésül helyezték el a siphákat.

A katonák szerint Szabácsban szép tüzelő-laktanya is volt, amelyet azonban már a legelső napon felgyújtottak a szerbek. A szabácsi hősök némelyike több aranydinárt váltott az aradi banküzletekben. A papír dinárosokat nem váltotta be egy bankház se.

Az orosz tiszték züllöttsége.

— Akik tönkreteszik az atyuska seregét. — Stössel tábornok panamáit. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 19.

Forradalmi sztrájkok és katonai lázongások híre érkezik kerülő uton Oroszországból. A világháború kitörése előtt már jó időn át ismétlődtek azok a hírek, amelyekből az orosz forradalom megújulására lehetett következtetni. De míg más országban háború alkalmával a sztrájk-mozgalmak egy csapásra megszűntek, feltűnő, hogy az orosz birodalomban ellenkező módon történt, a forrongás még inkább nőtt, a hadsereg körében is revolúciós események játszódtak le. Ezért most különösebben érdekelhet bennünket az orosz hadsereg szervezete, amelyről a mi lapunk eddig jórészt csak száraz számadatokat közölt. Varsói és pétervári tartózkodásom alkalmával jellemző adatokat gyűjtöttem, amelyeknek egy részét a lehető rövidséggel foglalom most össze.

Az ellenség kritikátlan lebecsülésével szemben, amely háborús időben népszerű módszer, annyit mindenesetre koncedálni lehet, hogy az orosz hadsereg a világ egyik legjobb katonasága — volt. Ezt a keletázsiai csunya vereség után is mondták a hozzáértők. Az orosz közlegény, a muzsik, kitűnő legénységi anyag: elég bátor, naiv, engedelmes és bizonyos keleties fanatizmussal van eltelve, amely nem enged, hogy halálfélelmet ismerjen.

Az orosz tiszt viszont a világ legrosszabb tisztje.

Csaknem mindig tanulatlan, lelkiismeretlen, ízaktos és ha kisebbbrangu, az adósságai nem hagynak neki annyi nyugtot, hogy a legénység kiképzésével törődjék; ha pedig nagyobbbrangu, akkor a kiesapongáson kívül jóformán csak egy gondolata van: az üzlet, a panama.

Egy pétervári szállóban a Hotel de France egy német eredetű ember tulajdona, aki valaha Budapesten volt főpincér a Vadászklubban. A szálló éttermének állandó látogatója volt egy sereg katonatiszt, akiknek életéről érdekes dolgokat tudott beszélni a hotelier. A katonatiszt például Oroszországban furesán elszigetelt életet él. A polgári társaság nem szívesen érintkezik vele és ha már születésénél fogva nem tartozik az előkelő világhoz, sokszor igazán alig tehet egyebet, minthogy pezsgőzzék és pálinkázzon. Tanulhatna, dolgozhatna is ugyan, de az a sajtáságos orosz tunyaság, nemtörődomség, mely a legénységnél haláltmegvető fanatizmusban nyilvánkozik, a tisztet egyik napról a másikra gondolkodás nélkül lengődő gépekké teszi, amelynek legfőbb funkciójuk, hogy berugnak. A nagyobbbrangu tiszték azonfelül lopnak is.

A fogadás meséite, hogy egy vadászörnagyi évek óta nála élkezik, rendes szállítója a konyhájának. Oroszországban ugyanis a pénzügyminisztérium minden ezredesnek havonként kiadja az ezrede ellátására szükséges pénzt. Az ezredes, mint a legtöbb nagyobbbrangu tiszt, majdnem mindig az arisztokráciából, birtokos nemességéből kerül ki és ilyen kisebb üzleteket megvetve, az ezredpénztár és ezredellátás kezelését kiadja egy idősebb kapitánynak vagy örnagynak. Persze már előbb kivette a magáét.

Örnagy a legnagyobb rangfokozat, amit polgári származású ember az orosz hadseregben béke idején, rendes körülmények közt elérhet, ha csak nincs valami nagyon hatalmas

protekcioja. Ez még tradíció abból a régi időből, amikor az orosz legénység kiképezésére német katonákat szerződtettek alantás tisztül. A legénység tisztjeit, egészen az örnagyi bezáróan — noha már rég elmúlt a német instruktorok divatja — ma is nyemecnek, németnek nevezik. Az ilyen nyemec, tudván, hogy az előmenetele jóformán lehetetlen, legalább jó jövédelmet akar magának biztosítani és mindenképp megrövidíti katonáit a saját zsebe javára. Sokszor nem röstelli az irodai altisztekkel való szövetkezést, hogy biztosítsa magának a kitűnő mellékjövédelmet. Az a vadászörnagyi, akiről a fogadás beszélt nekem, a bevásárolt husnak nagy részét állandóan eladja a szállósnak. Véletlenül lelkiismeretesebb ezredese volt, aki pontos elszámolást követelt és ezért a kiadott pénzből egyenesen nem lophatott; így segített tehát magán.

Ha a fővárosban ilyen az állapot, képzelhető, milyenek a viszonyok a vidéki kormányzóságokban. Valóban a katonai-forrongások legnagyobb része a rossz koszt és az elsikkasztott zsold miatt tört ki. Igaz ugyan, hogy ehhez hozzá kellett járulnia annak a forradalmi kedvnek, amely Oroszországban évek óta mindenütt szinte a levegőben van, annak a tüzes izgalomnak, amely a tanulatlan, jámbor katonát ellenszégülésre ösztönzi, néha öntudatlanul az iránt, mit is akar elérni a lázongással: de a közvetlen és főleg mindig a hiányos zsold és a megdézsmált koszt. A tanult, intelligens forradalmárok, akik — bármennyire is üldözik őket és bármily szigorúan büntetik az izgató iratok osztoztatását, — minden kaszárnyában vannak, ezt használják föl a propagandájuk céljaira.

A katonáknak szánt kis borsu csaknem mind abból indulnak ki, hogy milyen rosszul bannak a közlegénnyel, milyen rossz ételt kapnak és hogy a zsoldját ellopják.

A katonává lett orosz paraszt magától tán sehase nem jött volna rá, hogy ennek nem így kell lenni. A forradalmi propagandát a hadseregben nem is lehetett megakadályozni. Elsősorban persze azért, mert a tiszték lelkiismeretlenek és nem törődnek vele, mit csinál a legénység. Jóformán nem is látják az embereiket máshol, mint a gyakorlótérön. A halálra szánt agitátornak így aztán sok helyen könnyű a dolga.

Akad persze számos ezred, ahol a legénység teljesen korlátolt és minden intelligens, kabátos embert az atyuska ellenségnek tart. Ezeket a huligánözredeket aztán olyan vidékre helyezik, ahol a lakosság fölvilágosultsága miatt tartani kellett a forrongástól. Lengyelország például csakis ilyen ezredesekkel volt tele, míg a lengyelek nagy része Pétervárott és Moszkvában katonáskodott. Pétervárott igen sok szép arcú lengyel katonát láttam, akiket rögtön meg lehet ismerni a rendszerint szőrösképű, tompaorrú orosz közt.

De még az ilyen tompult lelkű ezredesekben is akad egy-egy haláltmegvető forradalmár. A mikor Varsóban jártam, történt egy ottani ezredben, hogy a tiszték valamelyike beszédet mondott, a zsidókat is szidta, majd felszólította legényeit, hogy sorban köpjék szembe az egyik zsidó katonát. Ez a katona aztán fölpo-

fozta egyik bántalmazóját, amiért 12 évre a szibériai fegyencezredbe került. Később halottam, hogy a varsói tisztet, aki a zsidót leköpette, egy éjszakai mulatóházban meggyilkolva találták.

Ugyanakkor tárgyalták a Stössel-főle pör, amely a legrikítóbb fényt veti az orosz főtisztek üzelmeire. A portarturi hírs a háború után vitéz tábornokból mint ravasz, kitűnő üzletember bonlakozott ki.

A Port-Arturba küldött haditudósítók között volt Nosin ismertnevű publicista és riporter. A lapjának küldött tudósításokban megkritizálta a várparancsnok tetteit, különösen a cselekedetét, hogy a mikor már a japánok a tenger felől ostromolták Port-Arturt és el kellett rá készülni, hogy nemsokára egészen lerúljárják a várost:

Stössel megengedte, hogy a szárazföld felé kereskedők sok élelmiszer és ruházati cikket, valamint kötőszert szállítsanak el a városból és azután drága pénzért nyakába sózzák az északi hadsereget.

Ezért persze busás jutalék ütötte a parancsnok markát. És ez volt az oka, hogy már az ostrom második hónapjában rettenetes nyomor és drágaság keletkezett az eredetileg másfél évre pompásan ellátott városban. Amikor az újságnak az a száma, a melyben Stössel panamáiról szó volt, megérkezett Port-Arturba, Nosin ügyesen el tudta küldeni cikkét a szigorú ellenőrzés közepette is, — a tábornok magához hívatta az újságíró. Dühösen leszidta, gazemberezte és kiutasította a várból. Nosin visszautazott Pétervárra, de egészen a háború végéig adatokat és okmányokat gyűjtött Stössel szerepléséről, amelyeket aztán lapjában közzétett és így kerültek nyilvánosságra azok a leplezések, a melyek Stössel igazi szereplését megvilágították. Együttal rágalmozási pörbe fogta Stösselt.

A pétervári törvényszék hosszú évekön át huzta-halasztotta a pör tárgyalását. A legkomikusabb az, hogy míg a hírlapíró néhány rágalmozó szóért bepörölte Stösselt, addig a tábornok nem is felt vádat a róla szóló kínos leplezésekért.

Azzal a hadsereggel, a melynek legkiválóbb vezetői, dicsőített hősei is panamisták, nehéz lesz a korrekt és kitűnően fegyelmezett német-osztrák-magyar hadseregnek utját állni.

Az új két koronás bankó. Holnapután kerül forgalomba a monarchia legújabb bankjegye: a két koronás. Egyesek már ma atiban a szerenczében részesültek azonban, hogy az osztrák-magyar banknál láthatták az új bankókat. Az általános vélemény legfiatalabb pénznemünkről, hogy a kiállítás izléses. A papír kétkoronás hosszukás alakú és vékony. Az egyik oldala kékes színű, körülbelül olyan, mint a tíz koronás. A közepén női fej díszíti ezt az oldalt, két szélén pajzs, amelyek közül az egyikben a kettős szám van, a másikban pedig a monarchiában használatos nyelveken a „két korona“ szavak. A bankjegy másik oldala olivzöld színű. A közepén háromszög alakú ékítmények vannak, míg két szélén nagy arabs kettes szám.

Királyi kegyelem bűnös katonáknak.

(Az uralkodó ajándéka születése napján.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 19.

Évezredes szokás, hogy uralkodók életük valamely nevezetes dátumánál gondolnak azokra is, akiket a törvény erejével az ő nevükben fosztottak meg szabadságuktól. A királyi kegyelmi jog gyakorlása olyan prerogativa, a mely ékesíti a koronát, fény és dicsőséget von a feje köré. A nép pontos bizonyossággal számít rá, hogy az uralkodó házban történő nagyobb események alkalmával a király gyakorolja ezt a minden jogok közt egyedül álló legfelsőbb jogot. Házasság, születés és haláleset olyan időpontok, amelyek sok-sok embernek adják vissza a szabadságát, amelyet a börtön kapujában elvettek tőle.

A mi királyunk atyai szívét ismeri a világ. Ha volt valaha uralkodó, aki népeinek örömeiben és fájdalmában megértéssel vett részt és alattvalóinál ugyancsak megértéssel találkozott az ő öröme és fájdalma, úgy az ami dicsőséges királyunk. Első Ferenc József az egész világ hozsánái közt ünnepelte születésének nyolcvannegyik fordulóját. Ez a nevezetes nap sem mulhatott el a királyi kegyelmesség megnyilatkozása nélkül.

Katonáira gondolt a körülötte viharzó háboru közepette az uralkodó. Halált megvető bátorsággal rohannak hadaink az ellenség gyilkos golyói elé és kik állhatnak ma közelebb király és a nép szívéhez, mint a katonák. A király születésnapja alkalmából olyan kegyelmi tényt gyakorolt, amelyhez hasonlót eddig még nem ismer a monarchia története.

Minden olyan katonának és népfőkelőnek, aki olyan bűntényt követett el, amelyért öt évi fegyháznál előreláthatólag nagyobb büntetés nem jár, kegyelmet ad.

A legfelsőbb királyi kézirat így hangzik: — A közös hadseregnek és népfelkelésnek mindama legénységi állományu tagjai ellen, akik adott esetben a reájuk vonatkozó büntető szakasz értelmében nem büntetnének öt évnél nagyobb szabadságvesztéssel, jelen rendelet időpontjában

folyamatba tett katonai bűnvádi eljárás beszüntetendő

és olyan egyének ellen meg sem indítandó, akik a fentebb említett büntettek valamelyike miatt bűnvádi eljárás alá lennének vonhatóak.

Eme pertörles alól kivételül:

1. Azok a személyek, akik lázadással, összekövesséssel, szökéssel szökésre való szövetkezéssel, a gyávaság büntetével, vagy vétségével, öncsonkítással, az állam hadereje elleni büntetettel, közrend elleni büntetettel, nyilvános erőszak büntetével, továbbá gyilkosság kísértelének büntetével vádolhatóak.

2. Azok a személyek, akik haszonlesésből elkövetett büntetettel vádolhatóak és ha rangfokozatuk van (altisztek).

3. Azok a személyek, akik ellen statáriális eljárás indult meg, vagy indítható meg.

Ama ok megítélésénél, hogy az adott esetben, amely büntető szakasz lenne alkalmazandó, az a büntető cselekmény a mérvadó, amely miatt a bűnvádi eljárás megindult, vagy amely miatt vád emeltetett.

Ha olyan bűncselekmények halmazata állana elő, amelyek közül egyikre eme pertörles alkalmazható, de a másikra nem, a kegyelmi tény nem alkalmazható.

Eme kegyelmi tény kihirdetésének időpontja 1914. augusztus 18.

Azok ellen, akikre ez a kegyelmi tény vonatkoztatható, bűnvádi feljelentés sem tehető és az esetleg letartóztatottak azonnal szabadlábra helyezendők.

Napfogyatkozás

napiparancsban.

(A főhadvezetőség érdekes utasítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 19.

Háborus időkben a néplélek százfőle babonára hajlandó, hiszen még mi — városban élők — is tapasztaljuk, hogy a nehéz, izgalmas napok mennyi sajátságos fölindulásra teszük fogékonyá az emberek gondolkozását. Most éljük azokat a napokat, amikor a békés, nyugodt kereskedő és állami főtisztviselő (akit már tudniillik nem vittek el katonának) kiáll estenden az utcasarokba, félórát bámul az égbe és mindenre, ami szent, kész megesküdni, legjobb barátját kész ledőlni sátapálójával, mintha a Narodna Obrana tagja volna: annyira oda van, annyira át van hatva attól a szent meggyőződéstől, hogy az a csillag, amely az ég sötétékéi boltján tiszta tüzrel ragyog, hogy az a csillag repülőgép — nyilván orosz, vagy francia, vagy angol hadi aeroplán, telve bombákkal, amelyek első sorban a kulturpalotát, másodsorban az összes aradi kávéházakat találják el, de ha már nem ellenséges repülőmasina, akkor a miénk és maga Krobotin hadügyminiszter száll benne a harcér fölé — — persze, hogy repülőgép: ni hogy ragyog a fényező lámpája... Ha azonban már mégis el kell ismerni, hogy csillag, mert hiszen órákig se mozdul: akkor — no akkor ez az orosz cár szerencseszillag és amint halványodik, nem egyebet jelent, mint azt, hogy a muszka alattomos, idegbeteg uralkodónak befellegzett, Romanovék költözhetnek, a fehér cár birodalmának vége...

És ha az intelligens, fölvilágosodott emberek így beszélnek, így fantáziálhatnak, lehet-e esodálkozni azon, hogy az egyszerű nép körében a legvadabb dolgokat beszélik. Egy aradi nagy földbérő mezei munkásai valami furcsa kék-piros színű szövetdarabot találtak a mezőn: biztosan az itt elrepült hadiaeroplán, lég-hajó vagy micsoda ejtette le jelzésül. Némi nyomozás után kitudt, hogy a kék és vörös valami egy régi katonai lóitaló vedor, amelyet gazdája — valami jámbor huszár — évek előtt vesztett el a mezőn gyakorlatozás közben. Most vannak a napjai annak, amikor a falusi emberek csillagok járásából, felhők alakjából, torzszülött borjúból és hasonló „jelekből” a hadiesemények kimenetelére vonnak le következtetéseket.

A csillagászati esztendőben pedig augusztus huszonegyedikén pénteken nagy esemény van soron: a hold és a nap együttállása következik be olyan konstellációban, hogy a hold teljesen eltakarja a ragyogó égitestet, tehát

teljes napfogyatkozás következik be.

Régi krónikák beszélnek róla, hogy a háborukat mindig rettentő füstökösök, napelsötétülések (napfogyatkozások) kísérik és ha a modern, tisztánlátó ember bölcsen is tudja, hogy az elhomályosodó nap és a véres hadiesemények között nincsen semmi összefüggés, amint hogy nem lehet a földi emberek apró viszálykodásaihoz köze a csillagvilág titokzatos vándorának: az üstökösnek. A falusi nép azonban mit sem tud erről és nem sokat szokodik: pénteken, amikor

déli tizenkét óra 43 perckor megkezdődik a nap elsötétülése,

(amely egyébiránt Magyarországon nem lesz egészen teljes) ettől kezdve egészen délután három óra hat percig, amidőn az árnyékok ontó hold elvonul a napugár elől, bizonyosan egész sereg faluban hullanak térdre a jámbor anyókák és törnek ki siránkozásba a nappali sötétség miatt, amely vést, pusztulást, emberhalált, romlást jelent. A pusztulás, a vész, a romlás, a háboru megvan teljes mértékben, ha tőlünk nem is nekünk, mert hiszen a mi seregeink teljes diadallal viszik előre a zászlónkat délen és északon, Szerbiában és Oroszországban.

Könnyen lehet azonban attól tartani, hogy az ilyen rendkívüli és izgalmas körülmények között bekövetkező természeti tűnemény ezekben az egyszerűbb emberekben fölszöges izgalmat kelt. Miután pedig a mozgósítás következtében a hadseregben is ezren és ezren vannak egyszerű, paraszti sorból kikerült katonák, ezek közt is könnyen olyan mendemondákra, hírekre, hangulatokra adhatna alkalmat a napfogyatkozás, amelyek igazán feleslegsek és elkerülhetők.

A legfelsőbb hadvezetőség azonban épen ezért jóelőre gondoskodott a bevonult katonák felvilágosításáról és megmagyaráztatja a monarchia fegyverben álló legénységének az igazságot, azt, hogy a természeti tűnemény és a háboru között — ha egyszerre is köszöntöttek nekünk — nincsen semmi összefüggés.

Valamennyi csapattestnél napiparancsban hozzák a legénység tudomására, hogy augusztus 21-én napfogyatkozás lesz

és ez a napiparancs egyúttal kimerítően, népicson, a leggyorsabb katonák által is megérthetően ad magyarázatot arról, hogy mi az az égi tűnemény, amelynek pénteken délután a vitéz katonák szemtanúi lesznek, ha ugyan az égből telhölten, derült marad azokban az órákban, amikor a hold elvonul a nap és a föld között.

A teljes napfogyatkozás a legritkább égitűnemények egyike és rendszerint olyan a három égitest — nap, hold, föld — együttállása, hogy a fogyatkozás teljessége csak a földgolyó bizonyos részeiről látható. Így van a mostani esetben is, amikor a fogyatkozás Európa jó részében csupán részletesnek figyelhető meg, azaz a hold a naptányérnek csak kisebb, vagy nagyobb részét takarja el. Magyarországon is csak részletesen — körülbelül a nap kétharmadát elsötétítő lesz a fogyatkozás, amelyet fekete, vagy bekormozott üvegen keresztül pénteken déltől délután háromig jól meg lehet figyelni. A tudományos világ, a csillagászok — már akiket a háboru ettől a komoly kötelességtől nem szőlított véresebb munkába — nagy előkészületeket tettek a tűnemény megfigyelésére, amelynél különösen a nap korona és a protubarenciák, napfáklyák megfigyelése, mérése és sajátosságainak megállapítása lehetséges.

Megfürösztött szerb foglyok.

(Egészségügyi óvintézkedések a szabácsiak ellen).

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 19.

Rengeteg néptömeg nézte tegnap délután végig Szabács nyomoru lakosságának végigvonulását az aradi utcákon. Tudta mindenki, hogy ezek az emberek, az aggok, asszonyok, gyerekek, bónák, nyomorékok voltak azok, akik a város bevételét követő éjszakán ráldöztek orvul bakáinkra, almukban gyilkolták le azokat s mégis, mégis, nem szorult ökölbe kezünk, nem szitkokkal fogadtuk őket, hanem a szánalomnak valami furesa fajával. Azok, akik nem látták a szabácsiakat, talán meg sem tudják ezt érteni, de szemtanuk, akik színről-színre láthatták, hogy Szerbia egyik legnagyobb városának lakói milyen piszkosak, rongyosak, torzonborz külsejűek, szennyes és szakadt ruhájukról mennyire leri a nyomorúság, arcukról a tudatlanság, csak a kultúrember fölényes szánalmával nézhetett rájuk.

Majdnem másfélezer ember vonult előttünk végig, a pap, a polgármester, a jegyző, bizonyára a magisztrátus legtöbb tagja, a vagyonosak, szóval mindazok, akiket nálunk az „intelligencia” gyűjtőnévvel illetünk s valamennyi borzalmat kellett bennünk s undort. Mindenki helyeslőleg bólintott, amikor egy vezető állásban lévő aradi ur megjegyezte:

— Az egész banda, Szabács városának összes lakói nem érnek meg két magyar bakát!

De azt a kulturális és esztétikai émelődést, amit a mocskos, szennyes, hosszúhajú szabácsiak látása váltott ki belőlünk, csakhamar komoly, higiénikus aggodalom váltotta fel. Mindenki megrémült arra a gondolatra, hogy ezek az emberek, akik szappant talán még életükben nem láttak, ki tudja milyen beleségeket, járványokat, fertőzést hurcolhatnak be Aradra?

A hadifoglyok mosdatlansága azonban nem kerülte el az illetékes hatóságok figyelmét sem. Ma reggel valamennyi szabácsit alapos orvosi vizsgálatnak vetették alá.

Beteget ugyan nem találtak közöttük, de azokat, akik e tekintetben csak a legkisebb mértékben gyanúsak voltak, a gondos orvosok szigoruan elkülönítették.

Az orvosi vizsgálat után más — talánnem egy számára furesa és szokatlan — procedurán mentek keresztül a hadifoglyok: valamennyit megmosdították, megfürdették, megkefélték s délutánra, ha nem is hófehéren, de legalább is tisztán vártak a továbbiakra. Holnap újabb „kizás” vár rájuk: a borbélyok egész légióját rendelték hozzájuk s holnap, délelőt valamennyi férfit megnyírják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi új primadonna. Szombaton mutatkozott be a Hódmezővásárhelyen játszó társulatnál az új primadonna, Horváth Nusi, akinek föllépéséről a „Hódmezővásárhely” ezeket írja: Szombaton a Mozikirály című operett előadása egyike volt a legjobbaknak. Horváth Nusi, az új primadonna ez alkalommal mutatkozott be közönségünknek és egyszerre meg is hódította, amit nem is csodálunk, mert igen kedves jelenség az új primadonna a színen, elég kellő hangja is van s játszani is tud. Minden egyes énekszámát megújrázták s szüni nem akaró tapsal honorálták.

* Lujza királynő. (Nagy történelmi dráma az Urániában). Lujza Augusztia Vilma Poroszország királynőjének történetét mutatja be a színház. Az orényes királynő példás esakédi életével és szenvedéseinek idejében tanúsított hősi viselkedésével a mai napig a porosz nép kegyelmeinek tárgya. Ennek a példás nőnek és példás királynőnek történetét tárgyalja a darab. Remek esataképek játszódnak le a drámában, mely az akkori időknek teljes

és hű képét nyújtja. A családokhoz a korhű ruhákat, fagyvereket, koczikat eredetiben mutatja be a kép és ugyancsak eredetiek az egyes butordarabok, ágyak és bölcsök is. Az egyes jelenetek ugyanazon a helyen és ugyanabban a városban lettek felvéve, ahol azok tényleg megtörténtek, és ez a keret a képnek valami különös lélekemelő hatást kölcsönöz, amelyet csak fokoz a szereplő színészek kiváló játéka, melylyel a gyönyörű dráma egyes jeleneteit előadják.

* Háborus kép az Apollóban. Szerdán mutatta be az Apolló-színház az idei szezon nagy slágerét, amelyekkel óriási sikert aratott. A műsor valamennyi számát külön kellene megdicsérnünk, ha arra megfelelő helyünk volna. Így azonban csak a kiválóbb, nagy slágerképeket méltatjuk. A beduinok fogságában című dráma cselekménye közel esik a mai komoly időkhez, mert a háboru borzalmait és idegizgató cselekményei kerülnek előbünk. A közönség alig tudott betelni ezzel a nagyszerű háborus képpel, ugyasziatén a Nordisk-filmgyár fenomenális ujdonsága: A szőke hölgy is hatalmas tetszést váltott ki a premier-előadások nagyszámu publikumából. A Nordisk-filmgyár pazar rendezésben s kiváló művész gárdájának

megjatszásában hozta szíre est az ujdonságát, amely egyik legszebb alkotásai közé sorozható. Holnap csütörtökön, a Szentistváni ünnepnapon szintén ez a sláger műsor kerül vetítésre kora délutántól kezdve kevés megszakítással. Pénteken ismét új slágerek kerülnek az Apollóban vetítésre.

* Zeneiskolai beiratások az 1914—15. tanévre augusztus 20-tól kezdve egész nap eszközöltek a dr. Mezey- és Zay-féle zeneiskolában (Andrássy-tér 8., közvetlenül a Minorita-templom bejáratával szemben). Rendes előadások szeptember 4-én kezdődnek.

* Zeneintézeti beiratások az 1914—15. tanévre egész nap eszközölhetők a B. Szalay Aranka és Békefi Pál-féle zeneintézetben (Szabadság-tér 7., II. em.) 4684

* Legközelebb „Miguon” és „Sevillai borbély” az Urániában. 5

* Az aradi zenekonzervatóriumban Szabadság-tér 21. a beiratások f. é. szeptember hó 1-én kezdődnek. Mütter Müller József igazgató. 4681

* Európa és egyes államok háboru térképei Kerpelnéi kaphatók. 4.1

Tizenhat francia hadihajó a Zenta ellen.

— Hősies tengeri harc. — A cirkáló sorsa. — Fiume és az adriai partok biztonsága. —

Távirati közlésítés.

Budapest, augusztus 19.

Külföldi lapok rövid és elferdített közlései adtak már tegnap hírt arról, hogy a monarchia flottájának egyik hajója: a Zenta páncélos cirkáló áldozatul esett a tengeren is megindult háborunak és elsüllyedt. A Zenta egyike a monarchia hatalmas flottájában a régebbi típusu kis cirkálóknak.

A Zenta cirkálóhajónk sorsáról különben ma a Neues Wiener Tageblatt azt jelenti, hogy a Zenta résztvett Montenegró partjának blokádjában. Hajnali szürkületkor

tizenhat francia hajóegységből álló raj megtámadta a Zentát, amely derekasan harcolt.

Külföldi meg nem erősített hírek szerint a Zenta alig negyedóra alatt elsüllyedt, a monarchia tengerészeti vezetősége azonban lehetségesnek tartja, hogy valamely olasz, vagy albán kikötőbe menekült.

Az Adrián történt első tengeri harc után időszerű annak a mérlegelése, mit árthat a földközi tengeri flottájával Anglia és Franciaország Ausztria-Magyarországnak? Szárazföldön — képtelenség arra gondolni, hogy a monarchia seregei szembekerüljenek az angol, vagy francia sereggel. Gyarmatokat sem kell féltetni, mert azok egyszerűen nincsenek. Tien-Csinban van egyetlen egy osztrák gyarmatterület, a rakodópart közelében egy városrész, ez a néhány négyzetkilométernyi kínai földdarab az, amelyre ráteheti Anglia a kezét. — Van ezenkívül még egy „gyarmat”, az Északi Jegestengerben egy nagy jégsík, a Ferenc József föld, tizenkét eszkimó lakossal. Ezt veszíthetjük. Máskülönbén úgy Anglia, mint Franciaország csak tengeren kerülhet szembe a monarchiával, mert arra képtelenség még csak gondolni is, — hogy az amugy is, otthonában is veszedelem előtt álló angol, vagy francia katonaság Szalonikiban partraszáll Szerbia segítségére.

Hogy aztán az angol-francia tengeri haderő micsoda károkat okozhat a monarchiának, arra nézve egy igen előnyösen ismert osztrák tengerészeti író így nyilatkozott:

— Az angol-francia hadüzenet óriási nyeresége a hármasszövetségnek, mert ezzel teljes az együttműködés az olasz-osztrák-magyar hajóhadak között. Papiron sokkal erősebb ugyan az entente a Földközi tengeren is, azonban bizonyos a francia-angol hajóraj veresége. Szinte lehetetlenül gryteszk ez a helyzet, amiben az entente földközi tengeri flottája verődik.

Nincs flottabázisa sehol.

Malta lenne a bázisuk, de ez a kis sziget keletről és nyugatról támadható, meglepetészerűen elzárható, az olasz Tripolisz és Szicília pedig északról és délről fenyegeti. Azt hiszik, hogy a görög jóni szigetek lesznek a flottabázis, de ez veszedelmes semlegességtörés lenne Görögország részéről.

— Az ottani szoros az osztrák-magyar flotta részéről elzárható úgy, hogy kész voszodelembe rohan az a hajó, amely arra átesuszik. A messzinai szoros viszont az olasz flotta kioldó csatornája, amelyen keresztül az olasz flotta órák alatt az Otrantónál teremhet, — vagy esetleg átfuthat Toulon és Marseille fenyegetésére.

Fiume, a dalmát partok, Triest és Pola nem láthatnak ellenséges hajórajt, bár természetesen a partok védelmére gyorsan elhelyezik az aknákat is.

Visszont, ha Olaszország színt vall, akkor a Földközi-tenger tanuja lesz két régi nagy tengeri hatalom rettenetes vereségének, esetleg Malta és Egyiptom elcsévének.

— Mindent számításba véve, azt is nagyon meg kell gondolni, hogy az egész világ aránylag a monarchiának van a legnagyobb hajóhada a partjaihoz mérten. Ez pedig óriás dolog, hiszen látjuk, hogy Anglia a partjainak a védelmére kénytelen otthontartani roppant flottáját, amely ezáltal szinte lehetetlen a mozgékony német flotta előtt.

Szönek a monarchia és Németország csapatai.

— Ujabb benyomulás Szerbiába. — Lázadás az orosz hajóhadban. — Német sikerek az orosz és a francia határon. — A Balkán-blokk szerepe. — Koronatanács Bécsben. —

Távírási tudósítás.

Budapest—Bécs, augusztus 19.

Oroszország hadat üzen a Dardanellák miatt.

Bukarest: Jól értesült körökben beszélnek, hogy Oroszország a Dardanellák miatt ultimátumot küldött Törökországnak. Mint-hogy Törökország nem hajlandó a pétervári követeléseket teljesíteni, biztosra veszik, hogy ma, vagy holnap az orosz hadüzenet megtörténik.

Finnország kiűritése.

Berlin, augusztus 18. Stockholmi újabb távíratok megerősítik azt a hírt, hogy Finnország teljesen ment orosz csapatoktól.

Az orosz zsidók.

Krakko, augusztus 18. Ideérkezett utazók mesélik, hogy az ugynevezett igazi orosz férfiak szövetsége, a cár rettegett fekete bandái a huligánoknak, akik a rettenetes progromokat rendezték, vezetői most mindenáron arra akarják rábírní a zsidókat, hogy orosz zsidók alatt huroljanak. Hízelegnek nekik a mindegyféle ígéretek tesznek, szabadságot és polgári egyenjogúságot helyeznek nekik kilátásba. De a zsidók nem állanak kötélnék. Nem akarnak gyilkosaikért küzdeni és minden rokonszenvük a felvilágosult Németországért és a monarchiáért.

Budapest: A Magyar Távírási Iroda jelentí Amsterdamból: A Handelsblad az orosz cárnak a „kedves zsidókhöz“ intézett felhívásával foglalkozik és erősen cáfolja a felhívás állításait. Részletesen rámutat a cikk azokra a zsidóüldözésekre, amelyeket Oroszország produkált. A zsidók kizárása a társadalomból, a rendőrség zsarolása, Charkov kormányzó-helyettesnek az orosz dumában való leleplezése, aki 6000 rubel övi fizetést kapott a zsidóktól, mind oly dolgok, melyek felvilágosítják a zsidókat, hogy milyen jóindulatra számíthatnak a cári uralom alatt.

Románia és Bulgária kibékülnek.

Szófia: (Cenzurálva) A Südslavische Correspondenz közli: A kormányhoz közelálló politikai körökben kijelentik, hogy a román és bolgár kormány közti viszony az utóbbi időben örvedetes javuláson ment keresztül. Minden remény meg van a további közleledésre. Már külsőleg is mutatkozik ez abban a tényben, hogy

Románia visszavonta csapatait Dobrudsából, ugyszintén Bulgária a Romániával határon területéről.

A határmenti összetűzések teljesen megszűntek. A bolgár lapok hangja Romániával szemben változáson ment át és a lapok mindinkább hangsúlyozzák, hogy Bulgáriának és Romániának kritikus percekben közösen kell fellépniök. Ami Törökországot illeti, őt természetes érdekei Bulgária és Románia oldalára állítják.

A monarchia veszteségei.

Wien. (Hivatalos.) A veszteségi listát czen-tul a lapok is megkapják.

Hollandia a háboruban.

Berlin. Igen fontos szerepe lesz az angol-német tengeri háboruban Hollandiának. Azt a rövid német partvidéket, amely Dánia és Hollandia között fekszik, a német kormány már régen és kitűnően megerősítette. A német flotta egymagában a végsőkig is meg fogja tudni védeni ezt a vidéket. Nincs azonban kizárva, hogy amint Franciaország Belgiumot magával ragadta, éppen úgy az angol kormány Hollandiát rá akarja venni a semlegesség megszegésére. Ha ez bekövetkeznék, akkor Hollandia egész hadseregével, amelynek tisztjei egyébként épen most vizsgáztak le Albániában a vitézségükről és egész hajórajával a Német birodalom mellő áll. Hollandiában a bur háboru óta (a burok tudniillik mind hollandusok) olthatatlan gyűlölet él Anglia ellen, Hollandia már régebb idő óta számolt egy angol-német tengeri háboru eshetőségével, partjait kitűnően megerősítette az angolok ellen és e partvédelmi munkálatok mindenkoron a német kormány beleegyezésével és rokonszenves támogatásával történtek. A hollandiai partvidék nagyszerű felfegyverkezéssel várja az angol flottát, amelynek legandás volta azért olyan nagy, mert hiszen száz év óta nem is volt tűzben és azóta minden ellenőrzés és újabb próbatétel nélkül élhetett a nelsoni napok visszfényében. Ha pedig Belgiumon át francia sereg Hollandia szárazföldjét akarná megközelíteni, akkor ez a sereg a halál fia lenne, anélkül, hogy a hollandusok csak fegyverhez nyulni is kénytelenek volnának. Hollandia tele van csatornákkal és a zsilipek megnyitásával a legnagyobb terület szinte órák alatt jutna több méter magasságu víz alá. Hollandia az országba hatoló ellenséget egyszerűen vízbe fojtná.

Elpusztított kozákcsapatok.

Krakko, augusztus 19. Brody közelében kozákok próbálták megközelíteni a határt az erdőkön át. Ugyanez történt Ruzadow mellett is, de mindkét helyen csapataink visszavetették őket.

A Visztula partján Zawihost közelében fekszik Chawowico falva; ez a hely fekvésénél fogva valóságos kihívja az ellenséges támadást. Épen ezért, mivel a pusztaság a szakadéki és erdők nagyon alkalmas tölpet nyújtának, az ellenséges csapataink várták is a támadást. Napokig azonban semmi sem történt. Kiloncedikeről tizedikére virradó éjjel azonban előrseink jelentették, hogy egy ellenséges csapat óvatosan közeledik. Egészen közel engedték őket ahhoz a helyhez, ahol katonáink rejtőzködtek s aztán egy hirtelen gyors tüzeléssel lepték meg az ellenséget, melyből harminchárom kosák azonnal meghalt. Egy tisztet és tizenkét kozákot elfogtak, a többiek vad rohanással menekültek. Menekülő utjukban felgyújtottak egy faut, ahol a parasz-tok villákkal és kaszákkal támadták meg őket. A mi részünkről ez az éjszakai kaland egy halottba és két sebesültbe került, az utóbbiakat Tarnobrzegbe szállították.

Bankett Domokos táblabíró tisztele-tére. Mint megirtuk, a király Domokos László aradi vizsgálóbíró a nagyváradi kir. táblához táblabírónak nevezte ki Domokost ma bucsuz-tatták barátai-társasvácsora keretében. A banketten megjelent az aradi bírói és ügyészi kar teljes számban, az ügyvédek s Domokos számos tisztelője.

Budapest: (Táviroda cenzurálva). Wienben a király elnökletével minisztortanács volt ma, amelyen Berchtold külügyminiszter, Tisza és Stürgkh miniszterelnökök, Bilinszky pénzügy-miniszter és Krobotin hadügyminiszter vett részt.

Csapatalk újabb foglalása Szerbiában.

Budapest: (cenzurálva.) Zimonyból tegnap híre érkezett, hogy csapataink tegnapelőtt Zimonytól 23 kilométernyire nyugatra Progaránál is átkeltek a Száván és megszállták Obrenovácot. Obrenovác a Száva jobb partján fekszik és összeköttetésben van a Kouara völgyén a Valjevóval.

Bukarest: (hivatalos.) Szinajába érkezett hírek szerint Ujszerbiába Issa Boljetinác vezetése alatt tízezer albán felkelő tört be Albániából.

Bécs. (Cenzurálva.) A Neue Freie Presse jelenti: Uj-Szerbia lakossága tömegesen hagyja el az országot. Más jelentések szerint Uj Szerbiában a nép fellázadt és fenyegeti a szerb hadsereget.

Fellázadt az orosz feketetengeri flotta.

Bécs: A Reichspost szerint

a Fekete tengeri orosz hajóhad matrózai fellázadtak

és egy hadihajóról felgyújtották Odesszát. Lázadó matrózok hatalmukba kerítették egy páncélos hajót. (Amint ismeretes, ugyancsak Odesszánál történt a Knyaz Potemkin hadihajó matrózainak véres lázadása is, amely most megismétlődött.)

Szófiából jelentik, hogy az orosz Fekete tengeri flottán nagy zendülés tört ki. Odessza lángokban áll.

Előnyomulás Oroszországba.

Budapest. A Czernovitzer Allgemeine Zeitung közlése szerint a legutóbb elfoglalt orosz kországokban csapataink a falvakat majdnem úresen találták, mert az elvonuló ellenséges katonák óva intették a lakosságot a monarchia csapatainak kegyetlenkedésétől. Amidőn a visszamaradt aggastyánokkal katonáink jól bán-tak és megbarátkoztak, a lakosság lassan visszatért a falvakba. Rengat orosz nagyköz-ségben sem iskolát, sem postát, sem kórházat nem találtak csapataink.

Berlin: A Lokalanzeiger jelentése szerint

az oroszok tíz határfalut felgyújtottak.

A gyújtogatók a falvakban lelőttek mindenkit, akit értek. Magában Radzenben hét embert lőttek agyon.

Lemberg: Az oroszok, akik Radnovot kiűritették, Ivanvorodba vonultak vissza.

Német diadal francia földön.

Róma: Itteni lapjelentések szerint a német csapatok Metz irányában átlépték a francia határt és bombázták Pont a Mousson francia mezővárost, mely Metztől mintegy harminc kilométerre fekszik.

Mit hazudik a hármás entente?

(Vad történetek a világháborúról. — A német pénzügyi helyzet szilárdsága.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 19.

Mialatt mi fegyverrel szerzünk babérokat, addig a franciák megelégszenek azzal, hogy a lapok útján hazugságokkal árasztja el a semleges országokat. A szemtelen hadudozásokban annyira merészkedtek, hogy a milonói lapok már is elhatározták, hogy a Havas ügynökség híreit nem veszik át.

De a párisi tévítati ügynökség, nem az egyetlen, amely az igazságot a feje tetejére állítja, hivatalos francia organumok is avatottak ebben a mesterségben. Így például a francia hadügyminisztérium tegnap hivatalos hadibulletint adott ki, amely élénk derűtséget fog kelteni nálunk a Németországban. A hivatalos haditudósítás a diszpódnágya így hangzik:

— Miután a cár visszaállította a lengyel királyságot (!) a lengyelek nagy lelkesedéssel sietnek a zászlók alá. Az orosz hadsereg bátran és sikeresen vonul előre. Az osztrák-magyar csapatok azon törekvése, hogy Tarnopolt meghódítsa, meghiúsult.

Hogy a franciák gyengén tudják a földrajzot, az már régen ismeretes, de mégis feltehetjük volna, hogy az orosz vezérkarral való hosszú együttműködése alatt legalább Kelet-európáról szereztek felületes topográfiai ismereteket. Ha már a francia hadügyminisztérium a galiciai Tarnopol községet Oroszországba helyezte, akkor nem kell csodálkoznunk viszont azon, hogy a „Temps“, a legelőkelőbb francia lap szerint Ausztria-Magyarország mozgósította a varsói hadtestet.

Az oroszok úgy látszik, csak most utólag kezdik érezni a szégyent afelett, hogy a német követség levéltárának őrzésére hátrahagyott aggastyánt, a hetvenhárom éves Kattner udvari tanácsost meggyilkolták a követségi palotát szétrombolták. A londoni Times útján ugyanis azzal a naiv mesével akar mosakodni az orosz kormány, hogy a pétervári német nagykövetség palotájában nagy készlet fegyvert és bombát találtak. Nem hibetó, hogy valaki, akár Oroszország szövetségese, Anglia is hitelt adhasson ennek az ostoba ráfogásnak. A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ különben az ilyfajta hazugságok egész osomóját gyűjtötte bokrártába. Ugy látszik, nagyon rossz a soruk ellenfeleinknek, ha ilyen fegyverekhez kell nyulniok, hogy helyzetüket kedvezőbb színben tüntessék fel.

A tények hatalma előtt azonban porrá omlik a hazugságnak az a vára, amelynek felépítésén Párisban, Londonban a Pétervárett évek hosszú során fáradoztak. Husz éven keresztül állították, hogy Németország ingadozó állam, amely az első komoly pillanatokban anyagi eszközök nélkül fog maradni. S mi történt? Németországban még általános moratoriumra sem volt szükség s nem is gondoltak ilyen intézkedésre. Minden német takarékpénztár kifizet minden összeget, míg a francia takarékpénztárak ötven frankot fizetnek tizenégy napra! Az angol jegybank páni félelmően tíz százalékra emelte fel a kamatlatát, míg a német birodalmi bank hattal is meglégedett. Szóval a mi pénzügyi előkészületeink öpp oly kitünőknek bizonyultak, mint a katonaiak.

H I R E K. LEGÚJABB.

Nagy német győzelmek.

Megvert francia hadosztályok.

Budapest: (Cenzurálva, érkezett éjjel 3 órakor) Berlinből jelentik: Az 5. francia hadosztályt ma levaságunk Namurtól — északra Perverz mellett visszaverte. Franciák vesztesége súlyos. — Bajor és badeni seregek Bappolt-szweilerig Schlettstadtól 15 kilométernyire. Északnyugatra előrenyomultak és — 55. francia gyalogdandárt megverték és a Vogesenek türra vetették vissza. A franciák itt is nagy veszteségeket szenvedtek.

Kitüntetett bosnyák határőrök.

(Poliorok tábornagy a szerb határőrök seregek.)

Távirati tudósítás.

Szerajevó, augusztus 19.

Poliorok Oszkár tábornagy, tartományi főnök az Őfelsége által reáruházott hatalom alapján a következő kitüntetéssel adományozta: első osztályú vitézségi medaillet: Janka András esendörparancsnoknak (Gyurgyevó), akinek hidegvérű magatartásával sikerült mintegy 50 főből álló bandának a klotyevói pénzügyőri laktanya ellen intézett támadását visszaverni és ezenfelül a szerb parton levő néhány hajózási járművet közrekeríteni, az innenső partra áthozni; a másodosztályú ezüst vitézségi érmét Mehmed Alios, Riszvo Bogdics, Rasid Hachlovics és Ragib Bodics gyurgyevói bosnyák határőröknek, mert rendkívül nehéz körülmények között átszúrták a Drinát és a szerb telefonvezetéket több helyen elpusztították.

Az elsőosztályú vitézségi érdemrendet: Brozurek Ferenc pénzügyőri főügyelőnek (Blotjedac), aki kevés emberrel az árvíz és az ellenséges támadás ellenére átkelt a folyón, az ellenséges oldalon levő járműveket elvette, majd mintegy 50 főből álló bandának a pénzügyőri laktanya ellen intézett támadását merész kezdeményezéssel addig tartotta távol, a míg az odahívott segítség megérkezett, az aranyvitézségi érdemrendet Marsalek Vencel trebinyei esendörmesternak, aki 15 esendőrrrel és 55 közlegénnyel a Kucsma nevű

magaslatot rohammal bevette, majd ugyancsak rohammal Leskovac községet elfoglalta és végül 2-300 főnyi montenegrói tulerő ellen rohamot intézett Deteli és Brig ellen.

A másodosztályú érdemrendet Doleschat József és Laskaril József esendörmestereknek, Kuba Ferenc őrsvezetőnek, Narancsics Mane őrsvezetőnek és Kogej József esendörnek, akik az említett támadásoknál kitüntették magukat és akiknek a magatartása jelentősen hozzájárult Marsalek sikeréhez.

Katonarabok a katonák családjainak.

— Megható adomány. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 19.

Soha olyan egységes nem volt a nemzet, mint ezekben a felejthetetlen napokban. Soha olyan testvéries közelségben nem állott a társadalom minden tagja, mint a mióta elhangzott az országot felrázó szózat: a haza vészesében van. Olyan feleletet ad erre a kiáltásra, hogy Európa megrengett bele. Imponált az erőnk, imponált az összeforradásunk. A tetteink nagyságából néhány nap alatt olyan hadsereg kelt hadra, hogy egy világgal is bátran szembe mer nézni. Ez a hadsereg dalolva, játszva, könnyű szívrrel vonult a csataterekre. — Az a vulkanikus erupció, amely megteremtette, az emberi szív melegének olyan hatalmas kitörése volt, hogy az addig le nem végezt, míg a szeretet munkáját is el nem végezte. Aznap, hogy a katonák bevonult, aznap már vitte a polgár a pénzt, hogy a katonák itthon maradt családját megmentse a nyomortól.

A segélyakciók olyan erővel és olyan mindenkivel magával ragadó intenzivitással indult meg, hogy aki kitérni próbál előle, azt egyszerűen a megvetés mélységébe taszítja. Ebben a mélységben sem tűrik meg, mert itt a társadalom legalján élők is kivétel maguk közül.

A mélységek mélységén élők is meghallották a napok szavát, hozzájuk is elhatott a magyar társadalom szívéből kitörő meleg. Ők is meglelték a szívüket, amely köré jégkérget, fűsültséget vont a légkör.

Tudomást szereztek a haza nagy bajáról és arról, hogy milliók mennek el hazulról a hátrókra, és hagyva a családot a gyermekeket. Az aradi vár fegyház lakóinak börtön levegőtől sápadt arcúra a fájdalom és részvét pirját lepta a nagy idő. Ők a mélyregek lakói megtalálták, ezekben a minden eddigi sablonot összetörő időben, a helyüket a társadalomban.

Azzal az alázatos kéréssel járultak a fegyház parancsnokához, az ő sorsukat is humanus szívvel intéző urukhoz, Illegedus Ede alezredeshez, hogy a börtönben keresett filléroiket fogadja el a haza, mint a bűnbánat áldozatát és hadi adhassák a hadba vonultak családjainak. Hatszázhatvanhárom koronát ajánlottak fel a börtön lakói, hogy a szeretet ömő fillérei vel nyomert enyhíthessenek.

A legtehetségesebb áldozat az Urzino éétt.

— Haldoklik a pápa. Rómából táviratoznak: A Giornale d'Italia jelenti: Szombat óta a pápa mellett csak Merry del Val államtitkár és bizalmasai vannak. Ma az a hír terjedt el, hogy látványosabb kapcsolatok kataraktusól van szó. Amióta dr. a pápa orvosának tanácsára a szent atya nem hagyja el az ágyát.

Róma: A pápa állapotában délelőtt rosszabbodás állt be oly aggasztóan, hogy injekciót adtak, amely után délután jobban lett kisé.

Róma, éjjel tizenegy óra. A pápa felvette a halotti szentségeket. A biboros kollegium valamennyi Rómában levő tagja a haldokló szentatya betegágya melletti szobában imádkozik. A pápa valamennyi rokona ott van a haldoklónál. A szív működés oly aggasztó, hogy a katasztrófa kikerülhetetlennek látszik. Délutáni állapotában némi javulás állott be. Hétfér-

séklete — a délutáni bulletin szerint — 39.5, érverés zavart, percenként 130.

— Régi katonák az ujoncok tanításáért. A következő érdekes levelet kaptuk: Nagyméltóságos báró Hazay Samu m. k. honvédelmi miniszter urnak Budapest. Kegyelmes Uram! Hazafiú aggodalommal hadseregünk iránt hazafiú-büszkeséggel szemléljük a nagy eseményeket és látjuk, hogy ilyen óriási háború még nem volt, de talán nem is lesz, azért akarok Nagyméltóságodnak egy eszmét adni: Ugyanis vagyunk az országban számtalanok és nagyon sokan, kik ez előtt 25—30 évvel teljesítettük katonai kötelezettségünket és még ma is hála Istennek jó erőben, egészségben vagyunk és legnagyobb készséggel várjuk szeretett drága jó Felséges Urunk hívó szavát, mert eltekintve attól, hogy végbocsajtó levelünk van, 45—52, de még tekintve a nagy időket 55 éves korig is teljesíthetnénk szolgálatot, úgy mint vasuti szolgálatot az állomásoknál vagy segédkezet nyújthatnánk ujoncok kiképzésénél, de ha ilyen szolgálatra talán nem volnánk jók, úgy ott, ahol már az ellenséget kiverték, de megszállva kell tartanunk a helységet, erre feltétlenül jók lennénk, mert ha katonai dolgokhoz most már valamivel kevesebbet is értünk, hozzáadjuk az ötven éves ember élet-tapasztalatát, hiszem, hogy jó szolgálatot tehetnénk szerzet hazánknak. Kedvelt napi lapomnak, az Aradi Közlönynek szintén beküldöm e levelet. Egy 50 éves aradi lakos, ki a közös hadseregben őrmester volt.

— A bevonultak hátramaradottainak segélyezése. A polgármesteri hivatalba ma a következő adományok érkeztek. Meszlényi Emil dr. és neje 15 korona, Herbstein Izsó 10 korona, Laubner József 10 korona, Stein István esküvői gyűjtése 15 korona, Weisz Ignác 40 korona, Stern Károly a kivilágítás megváltásaként 2 korona, Czukor László 50 korona, özv. Dörre Gusztáv 10 korona, Koch Dániel és neje 100 korona, Dragomir Miklós 4 korona, Janisch Lipótné 100 korona, Karácsonyi Márton 10 korona, Szecskó Teréz 5 korona, Hollaender Ignác és neje 50 korona, az aradi Szociáldemokrata-párt újabb perselygyűjtése 31 korona 13 fillér, a vendéglősök szikvizgyára 100 korona, lorum parti Józsnál 20 korona, Fehér Kereszt szálloda személyzete 13 korona, Autonom ortodox izraelita hitközség gyűjtése 54 korona 60 fillér, Czukor László az Uvár-tér 6. és a Mikes Kelemen utca 40. szám alatti házaiban lakó kenyérkereső nélkül maradt családoknak elengedte a házbért a háború idejére. Tolnay György nyugalmazott vasutas pedig a Dezső-utcai házában lakó családok házbért felére redukálta. Mihalik Béla Csernovits Péter-utca 25. számú házában egyik lakójának elengedte a házbért és egy ötagu család ellátását vállalta. Steinitzer Imre és özvegy Kárász Dezsóné, Havas István és neje aranygyűrűjüket ajándékozták a szent célra. Az aradi Vöröskereszt-egylet céljaira adományozott: Koch Dániel és neje 100 korona, Hollaender Ignác és neje 25 korona.

— Adományok a sebesült katonáknak. Arad közönsége pénzbeli és természetbeni adományokkal siet az aradi Vörös Kereszt egyesület támogatására. Az egyesület hálásan fogad minden adományt s az elnökség ezután kéri a közönséget, hogy ha módjában áll, lepedőket s borogató ruhákat küldjön a városi kamarási hivatalba. Az üdítő állomás számára újabban a következő adományok érkeztek: Schillingerné 5 üveg bor, 5 üveg ásványvíz, Färber Erzsébet és Irén 1 üveg málnaszörp, Stern Miksáné 5 üveg bor, Dobozay, első aradi piskotagyáros 4 doboz piskota, Rona Jakabné egy negyed kg. csokoládé, 1 doboz teasütemény, 1 liter rum, Kohányi Róbert 10 korona, özv. Dautsch Arminné 5 üveg ásványvíz, 1 üveg szilvórium, Világ Jánosné 5 drb. citrom, itj. Czeiler Istvánné 10 üveg bor, 5 üveg ásványvíz, Lux Arturné 1 csomag cigaretta, 1 csomag szivar, Pick Ernőné 25 üveg ásványvíz, Fránkl S. Józsefné 5 üveg bor, 5 üveg ásványvíz, Kosminsky Károlyné 2 üveg vörösbor, 1 üveg likőr, Endrőci Lászlóné 10 üveg befőtt, Ditrichstein Mór bornagykereskedő 10 üveg bor, özv. Zemplényi Sándorné 2 üveg ásványvíz, 1 üveg rum, 2 kg. porcukor, Rényi Miklós 500 drb. cigaretta, 1 kg. kakaó, 1 üveg málnaszörp, Mésner Jakabné 2 üveg bor, 3 üveg befőtt, 1 üveg málnaszörp,

2 doboz cigaretta, Baross Lajosné 500 drb. cigaretta, 17 üveg bor, Schweffer Ilona 2 üveg bor, Jakóts Anci 1 üveg diópalinka, Eisenmagen Magda 1 üveg vörösbor, Winkler Örnagné 20 korona. Az adakozó közönség jószívűségéért hálás köszönetet mond és kéri a közönség további adakozását a Vörös-Kereszt Egyesület nevében Herman Gyuláné. (Andrássy-tér 14. sz. I. em.)

— Az aradi katonanap gyűjtése. Varjassy Lajos polgármester a tegnapi megtartott katonanap eredményéről a következő felhívást tette közzé: A folyó hó 18-án megtartott katonanap alkalmával összegyűjtött és 18 db. ölmozott zsákba helyezett s a főkapitány urnál letéteményezett pénzeszközök nyilvános összeszámolását a városháza emeleti két tanácsstermben ezennel elrendelem s határidőül augusztus hó 21-ének d. u. 3 óráját kitűzöm. Felhívom Visy Ferencz főpénztáros, Mikosevits Iván, Szabados Arpád és Gerő Armin ellenőrköt, továbbá Hank Ferencz és Glutig Lajost, hogy az összeszámolást a gyűjtést eszközölt hölgyekkel és urakkal ejtsék meg. Ez alkalomra meghívom: Dr. Múlek Lajosné, Dr. Tisch Mórné, Beles Vazulné, Kara Gyözőné, Otvay Józsefné, Matyasik Mártonné, Róka Józsefné, Varjassy Arpádné, Dr. Leitner Ernőné, Dr. Páris Lajosné, Dr. Fodor Aladárné, Bignió Mariska, Ozvt Purgly Lajosné, Vásárhelyi Janka, Eles Arminné, Tenner Józsefné urhölgyeket és a kíséretükben volt hölgyeket és urakat, valamint a Romanul, Aradi Közlöny, Arad és Vidéke, Függetlenség, Aradi Ujság szerkesztősegit, hogy az összeszámolás alkalmával a városháza emeleti tanácsstermben megjelenni szíveskedjék. A főkapitány urat felhívom, hogy az összegyűjtött pénzt a főpénztárosnak átadni szíveskedjék.

— Marosborsaiak a hadbavonultakért. Marosborsa községben augusztus 9-én, a község vezető intelligenciájának és a lakosságnak élénk részvétele mellett alakult meg a bevonultak családtagjainak helyi segélyező bizottsága. Farkas Áron körjegyző ismertette beszéd kíséretében az értekezlet célját, majd utána román nyelven Papp Tivadar görög keleti lelkész és Pless György tanító tartottak beszédet, az ünnepélyes lelkes megnyitót és beszédeket a mintegy 500 főnyi hallgatóság könyezve hallgatta végig. Az értekezlet a helyi segítő bizottságot a következőkben alakította meg. Elnökök: özvegy Rónay Gyuláné és özvegy Seidner Bernátné, alelnökök: Rónay Imre és Seidner Márton, titkárok: Seidner Sándor és Farkas Áron, választmány: Seidner Sándorné, Jávorszky Zoltánné, dr. Berger Salamonné, Kis Jánosné, Knauer Edéné, özvegy Goldberger Gáborné, Kepes Józsefné, Boros Manóné, Feni Oszkárné, Lunich Péterné, Dragói Gyuláné, Papp Tivadar, Pless Györgyné, Grosz Mórné, Stein Ferencné, Seidner Mártonné, Pscherhoffer Mórné, Berger Salamon dr., Kiss János, Knauer Ede, Kepes József, Boros Manó, Pless György, Lunich Péter, Feni Oszkár, Dragoi Gyula, Papp Tivadar, Popovics Vazul, Popovics József. — Elhatározta az értekezlet, hogy a segélyezésen kívül a vörös kereszt védelme alatt 30 sebesült részére kórházat rendez be. A betegek tejjel és hűtővel ellátja. Kepes József gyógyszerész felajánlotta, hogy a kötszereket és gyógyszereket 50 százalékos engedménnyel adja. A nyomban megindított segélygyűjtéshez a következők adományoztak: özvegy Seidner Bernátné 50 korona, Seidner Sándorné 20 korona, Seidner Sándor 30 korona, Seidner Mártonné 10 korona, özvegy Goldberger Mártonné 10 korona, Kiss János 10 korona, Farkas Áron 20 korona, Grosz Mórné 10 korona, Berger Salamon dr. 10 korona, Keppes József 10 korona, Papp Tódor 4 korona, Feni Oszkár és neje 10 korona, Boros Manóné 10 korona, Seidner Mártonné 10 korona, Pscherhoffer Mórné 10 korona, Stein Ferenc 5 korona, özvegy Rónay Gyuláné 20 korona, Rónay Imre 20 korona, id. Farkas Áronné 10 korona, Bálint Béla 5 korona, Dudás György 6 korona, Bálint Béláné 3 korona, Lebiopu Miklós 5 korona, Dubeck József 5 korona, Hajduk János 3 korona, Fickár Istvánné 3 korona, Schütz Péter 10 korona, Argyelán József 2 korona, Krisán Péter 3 korona, Erdős Ferenc 4 korona, Pless Györgyné 10 korona, Hódos Jenőné 4 korona, Goldstein Frigyes 10 korona, Popovics Vazul 10 korona, Popovics József 10 korona, Popovics Vasilián 10 korona, Knauer Ede 10 korona, Pscherhoffer Ernesztin 5 korona, Seidner Sándor birto-

kos eddig több mint 70 családot látott el élelmszer szükséglettel. — Köszönetet mond az egyesület vezetősége a szíves adományokért s a lapok lelkes támogatásáért.

— A király születésnapjának ünneplése Arad megyében. A Solymosvári körjegyzőség községei f. hó 18-án a királyért és a háború mielőbbi kedvező befejezéseért istentiszteletet tartottak a gör. kel. román templomokban, melyet résztvettek a községek előjárói is. Hogy milyen tántorithatatlan hűséggel vannak a községek román lakosai a magas trón iránt, mutatja az alábbi eset: A kör egyik kis községében — hivatalos ügyeinek elintézésére — megjelent a körjegyző. Megtudva ezt a falu itthonmaradt apraja-nagyja, felkereste őt a bíró lakásán, kérve, hogy velük egyetemben vegyen részt az uralkodó születésének évfordulója alkalmából tartott istentiszteleten. Mély áhitattal hallgatták végig a misét, melynek végén a román lelkész szívreható beszédben figyelmeztette hívőit, hogy most, ezekben a válságos, nehéz napokban annál inkább adjon kifejezést uralkodónk iránt tanusított hódolatának, ki agg korára való tekintet nélkül nagy háború faredalmaiba bocsájtkozott, hogy megmentse népeit idegen országok folytonos kellemetlen zaklatásától. Ofelsége viharos éltetésével az istentisztelet véget ért.

— Hol tartanak előadást az aradi népiskolák? Tekintetes szerkesztőség! Becses lapjuk augusztus 18-iki számában foglalt tanügyi közlemény szerint az aradi elemi iskolakötelesek tanításának kérdését a mostani rendkívüli körülmények között a közlemény-írója a helybeli és az itt tanuló vidéki összes növendékeknek az aradi állami elemi iskolákba való beosztásával és odajáratásával véli megoldhatónak. Ha már megtörtént az az első hiba, hogy katonai kórházi célokra nem a város szélein levő állami elemi iskolák lettek elsősorban lefoglalva, amelyekben a tanítás hiányát a város azon részeinek lakossága semmi esetre sem érezte volna meg olyannyira, mint a belváros nagyobb számú és intelligensőbb lakossága, nem szabad abba a második hibába is beleesnünk, hogy a belváros iskolaköteles gyermekeit a város külső részein nagyon is távol fekvő iskolákba való járásra kényszerítsük, amibe a belvárosi szülők legnagyobb része egyáltalán, de különösen az esős, hideg és zord idő beálltával senki sem fog belemenni, nagyon is megfontolandó volna, ha valjon nem lehetne ezt a kérdést másképp is megoldani? Szerintem ez nagyon is lehetséges volna s még pedig közmegegyezésre a következő módon: Arad városának a város különböző részeiben több háza van, amelyeknek helyiségeit nagyrészt bérbeadás útján hasznosítja. Ilyenek például a téli színház épülete (I. és II. emelet s a mezzanin), a Baross-parki kioszk, a volt Mittelmann-féle szeszgyár, a Szent István-utcai hordóhitelesítő épület egy része stb. Ez épületek lakhelyiségeinek bérlete a jelenlegi vis majornál fogva könnyen felmondható lenne s miután ez épületeknek 40—50 tanuló is befogadható az iskolapadok egyszerű behelyezésével könnyen volnának tantermekké alakíthatók, a kérdés nagyon egyszerűen és gyorsan odatnék meg. Egyébként e célra a kulturpalota néhány terme is felhasználható volna hivatásánál fogva is legalább addig, amíg a mostani állapot megszűnik, mert hát szükség törvényt ront. Felvettem az eszmét, az illetékesek s az érdekeltek szóljanak hozzá. Tisztelettel Nagyapó.

— A pankotai Ifjúsági Kör s harcavonultak itthonmaradt családtagjainak segélyezésére 150 koronát adományozott. Schmid Antal tanító, az egyesület igazgatójának indítványára azt is elhatározták, hogy a haza oltárára minden vagyonukat készséggel fel fogják áldozni, hogy ezzel is enyhítsék mindazoknak nélkülözéseit, akik kénytelenek voltak a haza hívó szavára családjaiktól megválni. E hazafiasan gondolkodó ifjú egyesületnek dicséretreméltó határozatát figyelmébe ajánljuk a többi hasonló egyesületeknek.

— Neptun strand-fürdő, modern berendezés, nap- és lég-fürdők. Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3571

TARKASÁGOK.

(Bojkottált fogyasztási, élelmiszekek és egyébek.) Ki ne emlékezne a vendéglők állapotjain sűrűn szereplő szerb rostélyosra, angol bélszínre, amelyhez francia mustár járul stb.? Ezeknek megszűnt a népszerűségük és csak úgy kerülhetnek ismét a vendég asztalára a francia sajtokkal együtt, ha új nevet kapnak, mert bármennyire is kedvelt ételműek, elnevezésüknel fogva ellenszenvenessé váltak. Hasonló elbírálásban részesülnek most ama apró halak, amelyeknek „oroszká” a nevük, mert az emberek most annyira éhesek, illetve haragszának, hogy nem „rusznikat”, hanem élő oroszokat szeretnének enni. Ugyanez áll az angolnára, amelyet még azok sem vásárolnak most, akiknek e halféle a kedves eledelük. Az orosz tea sem kell most senkinek. A francia illatszerek a hölgyeknél, a francia pezsgő a lumpoknál, a francia baba a gyermekeknél elvesztették értéküket. Epígy van a gyógytárakban az angol tapasz. Ez is száműzve lett. Az emberek nem készítik ruháikat angol szövetből. A francia nevelőnők is sokat veszítettek értékükből, nem is beszélve a francia nyelvről, amelyet ezután még kevesebb előszeretettel fognak tanulni azok, akiknek ez eddig is nehezen ment. Az angol és francia folyóiratok és divallapok is sokat veszítenek érdekességükből. Az állatvilágot illetőleg, felemlítésre méltók az orosz lovak, orosz medvék és orosz agarak, melyeket ezután kevésbé fognak megbecsülni. Szükségesnek tartjuk felemlíteni a sertéskereskedelem egyik kedvenc fajtát, az angol malacokat, amelyek iránt is kisebb lesz az érdeklődés.

(Jelenet az aradi pályaudvaron.) Egy utas kérdi a portást:

— Mondja portás ur, korábban meggy most a pesti vonat?

— Igen, most korábban indul. Korábban később ment, de később majd ismét korábban meggy...

Felesleges mondanunk, hogy az utas e felvilágosítás után még kevesebbet tudott, mint ez előtt...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Erdőhegyi. Ha elő is fordul egy-két olyan eset, mint aminőt közölni méltóztatott velünk, talán jobb ha csendben marad. Egy kis ártatlan vigedezés nem is olyan nagy bűn, nem az még ma sem és ha rigorozusan véve nem is a legszébb dolog, minek csináljunk belőle káoszt most, amikor az egyetlen okos, helyes és szükséges elv: mennél jobban összeforrt, együtt-tartani, minden széthúzást — ha már megessett — észre se venni.

Discretio. Nem tudunk a kéreztett iroda főnállásáról eddig sem és nem tudunk róla többet ma sem.

Borosjenő. Törzstiszti, sőt tiszti sorban bizony az orosz hadseregben nincsenek zsidók, de a közlegények közé — különösen így háború idején — szó nélkül besorozzák a zsidókat a pogromot rendező oroszok is.

Moratórium. Tíz és jégkár elleni biztosításra nem szól a moratorium, azonban életbiztosításoknál a moratorium tartama alatt nem kell fizetni a díjakat. Attól függ tehát, hogy milyen biztosításai vannak.

Minden iránt érdeklődő. A Marschbataillon — magyarul menetzászlóalj — újabb hadrendben alkalmazott formáció és a rendeltetése az utbiztosítás, utbiztosítás. Háborúban az ezrediek sok-

szor kell járhatatlan vidékeken áthaladnia, esetleg mesterségesen járhatatlanná tett utakon előrenyomulnia. Itt lép azután munkába a Marschbataillon. Az ásóval, kapával, csákánnyal, fészítővassal, fűrészszel, feifogyverkezett legénység, földhányáson, dombokon, sziklákon, erdős, bozotos helyen törí az utat, tisztítja a területet, amelyen azután a harcra katonák előrenyomulhatnak.

R. R. R. Bármennyire sajnáljuk: a beküldött közleménynek nem adhatunk helyet.

K. A. Becéző név és amennyire mi tudjuk Margitból lett kedveskedő, bizelkődő néven a kérdezett.

Háború. Olyan profétát nem talál, aki előre meg tudná mondani, hogy a mostani háború, amely egyelőre még mindig jobban és jobban terjed, mikor érhet véget. Lehet tíz hónap múlva, lehet sokkal több. Kevesebb azonban már nehezebben.

Felelős szerkesztő:

Rudayánszky Endre.

NYILTÉR.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. ércporsógyára és temetés rendező vállalata.

Alulírottak mély fájdalommal jelentik Nagy Mihálynak,

folyó évi augusztus 19-ére virradó éjjel 1 órakor, életének 76-ik, öregségének 6-ik évében, hosszas szenvedés után történt elhunytát.

Temetés augusztus 20-án délután 3 órakor lesz a felső temető halottsházából; az engesztelő szent-mise adatait pedig f. hó 24-én Budapesten fog megtartani.

Adjon neki örök nyugalmat az anyaföld, amelyet több mint fél évszázadon át szeretettel és odaadással művelt.

Arad, 1914. augusztus 19.

János, Kálmán, Bona és Sándor, gyermekei és valamennyinek családja. Mária Ludicz avca, iskolahővér, sógornője. Posch Ernő, sógora. 41

Limbeck János és fia első m. kir. szab. ércporsógyára és temetés rendező vállalata.

Özv. Kotilla Ferencz Mártonné szül. Gröger Franciska úgy a saját, valamint gyermekei Emili, Ferencz, Sándor, Béla és Magda, nemkülönb az alulírottak nevében is szomorodott szívvvel tudatja a szeretett és felejtethetetlen jó férj, illetve édes apa, testvér, rokon és jóbarát

Kotilla Ferencz Mártonnak,

f. hó augusztus 17-én d. u. 5 órakor, életének 52-ik és boldog házasságuk 18-ik évében Gyulán történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai augusztus 20-án d. u. 5 órakor fognak Aradon a felső temető halottas csarnokában a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és az ugyanottani sírhelyen örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent-mise a boldogult lelki üdvéért augusztus 26-án d. e. 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Aldott legyen emlékezete!

Arad, 1914. augusztus 19-én.

Kotilla József és neje, özv. Károlyi Pálné szül. Kotilla Eva és családja, Kotilla István és családja, Kozma Gyula és neje született Gröger Zsuzsanna, Kozma Sándorné szül. Gröger Magdolna, Gröger Gergely és családja, Maksz János és neje született Gröger Terezia, testvérei, sógor és sógornő. 41

* Az ezen rovat alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

Nem ok nélkül

részesíti előnyben a legtöbb háziasszony a „Valódi” Franek: kávépótlékot.

Ezt az előnyt:

a fűszeres íz, a szép szín és nagy kiadóság a beszélatban, eredményezik.

— 1171120

Hirdetmény.

... és lelketlen tüzek ast a hitet terjesztik a nép között, hogy a morgóitás coljából besorozott lovak ára fejében adott utalványokat nem fogja a kincstár beváltani, sőt egyesek a papipénz elértéktelenedését is hirdesztelik és az ezuton tévutra vezetett egyének tulajdonában levő loár utalványokat és papipénzt jóval értéken alul veszik meg.

Figyelmeztetom a közönséget, hogy ilyen csalás kísérleteknek fel ne töljön és ha ilyen üzelmek bárkinek tudomására jutnak, azok elkövetőt a rendőrhatalóságnál azonnal jelentésük fel, mert aki polgáriársainak ilyen gonosz tévedésbe ejtésével kárt okoz és magának ezáltal jogtalan hasznot szerez, csalást követ el és büntetőörvénykönyv rendelkezése alá esik.

... augusztus hó 7-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

19885—1914 kb.

Hirdetmény.

Közlelre taszam, hogy a fennforgó háború veszélye tekintettel a „Cunard” Magyat-amerikai vonal, a „Norddeutscher Lloyd” és a „Hamburg-Amerika Linie” hajóinak Fiume, Bremen, és Hamburgból Amerikába való... lása...

Green
őkapitány

AZ ARADI KÖZLÖNY

a háborús napok rendkívüli körülményei között példányai számát szigorúan a szükséges mennyiségre szállította le és elsősorban arra szoritkoz, hogy előfizetőit lássa el lappal. Miután így elárúsítói forgalomba csak korlátolt számban kerül az Aradi Közlöny, tanácsolható, hogy mindazok, akik az izgalmas eseményekről híven és kimerítően óhajtanak tájékozást szerezni, lépjenek mielőbb az „Aradi Közlöny” előfizetőinek sorába.

Zeneiskolai beiratások

az 1914—15. tanévre egész nap eszközöltetnek

a **Dr. Mezey Zsigmond, budapesti Országos Magyar Kir. Zeneakadémiát végzett zenetanár** vezetése alatt álló **Aradi Akadémiai Előkészítő Zeneiskolában.**

Egyedül és kizárólag **Andrássy-tér 8. sz. II. em.,** közvetlenül a Minorita-templom bejáratával szemben.

Rendes előadások szeptember 4-én kezdődnek.

Társtulajdonos: **M. Zay Margit, Országos M. kir. Zeneakadémiát és budapesti Nemzeti Zenedét kiüntetés-sel végzett okleveles zongoraművész.**

Ezenkívül **3 képesített zenetanár.**

Az iskola tanterve, tananyaga, tanítási módszere és szakszerűsége: az Országos Zeneakadémiáéval teljesen és szigorúan azonos. Vizsgálóbiztos; az Orsz. Zeneakadémia legkiválóbb tanára. Bizonyítvány, oklevél, évkönyv, ellenőrzési füzetek.

Az elmúlt tanévben iskolánk igen sok növendéke a zongorából, hegedűből, gordonkából és zeneelméletből kitűnő sikert vizsgálatot tett a budapesti Orsz. M. Kir. Zeneakadémián.

Eddigi nagyszerű nyilvános növendékkoncertjeink száma 12.

Felvételnek kezdő és haladó növendékek — ez utóbbiak közül a megfelelőek az Orsz. Zeneakadémián évről-évre való vizsgáztatás és a zenetanári vagy művészi oklevél elnyerése céljából is — a következő tan-
szoakra:

- I. Zongora
- II. Hegedű
- III. Gordonka
- IV. Magánének,
- V. Zeneszerzés
- VI. Mélyhegedű

Tandij bármely tanszakon heti teljes 3 órában havi 8 és 12 korona. Minden egyes növendékkel egyénileg, külön-külön foglalkozunk. A választott főtanszak mellett párhuzamosan egy második főtanszak (hangszer, ének v. zeneszerzés) tanulása ingyen. — Az intézeti hangszerreken való gyakorlás ingyenes. Beírási-dij: 6 korona.

Díjtalan tantárgyak heti külön 1—1 órában: Kamarazene, zenekari játék, énekkari gyakorlatok, zeneelmélet, zenetörténet stb. — Felnőtteknek külön esti tanfolyamok. — Évkönyvet az érdeklődők díjtalanul kapnak.

A minden dilettantizmustól ment, hivatott és komoly zenetanítást olcsó tandijrendszer mellett kedvelő közönség támogatását kéri kiváló tisztelettel:

Dr. Mezey Zsigmond,

Igazgató.

4648

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvelý

sterilizált antinikotin vattával. Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-tözsében. 5031

Röntgen-intézet.

Aradon, Batthyány-u. 21.

Telefon 222. 211

Röntgensugaras étvilágítások és fényképfelvételok, betegségek, csonttörések, ficamok stb. Körísmézése céljából. Röntgensugaras gyógyítások idült borbajok, sipolyok, nem operálható nagy daganatoknál és a méh- és pajzsmirigy alképleteinél. Intézettulajdonos:

Dr. Singer János

egyetemes orvostudor.

106—1914. eln.

Hirdetmény

A m. kir. belügyminiszternek a bejelentési kötelezettség teljesítése tárgyában kibocsátott 5112—Bm. eln. számú rendelete alapján közhírré teszem a következőket:

Köteles minden szállásadó, vagy megbízottja minden külföldi vagy belföldi egyént, aki nála bármily

1305—1914. szám.

Bérbeadási és haszonbérbeadási hirdetmény.

Zimándköz község tulajdonát tevő és a zimándközi 15. tjkvi 15. hrz. szám alatt felvett ingatlant a belsőségben az azon lévő községi korsmaépülettel, mely áll 2 lakrészből, 3 nyitott helyiségből és 6 mellék helyiségből 1915. január hó 1-től — 1917. december 31-ig terjedő három egymásután következő évre bérbe- és haszonbérbe adjuk, mely célból Zimándköz községéhez 1914. szept. hó 17-én d. u. 3 órakor megtartandó nyilvános szóbeli árverést tűzünk ki és ehhez az árve relni szándékozókat meghívjuk.

Együttes kikiáltási ár évi 2137 K. haszonbér.

Az árverésen résztvevők kötelesek az eljárás megkezdése előtt bánatpénzül 535 K.-t készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban az Előjáróságnak átadni. A legtöbbet ígérő által letett bánatpénz ovadéku vissza marad, a többiek azonnal vissza kapják. Az árverés a legtöbbet ígérőre nézve azonnal, a községre nézve a képviselőtestület jogérvényes hozzájárulása után válik kötelező erejűvé, amikor is a bérlő, haszonbérbe ovadékat az elért évi haszonbér fele összegére, mely azonban 1000 K.-nál kevesebb nem lehet — köteles kiegészíteni. — További részletes feltételek a zimándközi körjegyzői irodán tekinthetők be, és azok a posta díj beküldése ellenében írásban is megküldetnek az érdeklődőknek.

Zimándköz, 1914. augusztus 12.

Községi Előjáróság.

Hollósy Andor,
körjegyző.

4680

Tompos János,
bíró.

rövid időre megszáll, akár ingyen, akár ellenérték fejében, állandóan vagy ideiglenesen, bérlőként vagy munkaviszony címen, avagy bármely más címen részesül szállásban, a rendőri bejelentési hivatalnál díjtalanul beszerezhető bejelentési lapokon 24 óra alatt a bejelentő hivatalban (rendőrség) bejelenteni.

A zárdák, nevelő- és egyéb intézetek előjárói az intézetek lakói szempontjából szintén szállásadóknak tekintendők.

A bejelentési kötelezettség az érkezésre és távozásra egyaránt kiterjed.

Az érkezési bejelentési lapokon fel kell sorolni az utazási igazolványokat és egyéb igazoló okiratokat (például: igazolási jegy, fényképes igazolvány, utlevél, munkakönyv, stb.)

A nyilvános szálló helyek tulajdonosai (kezelői) kötelesek a megszállótól a bejelentés adatait tüstént a megérkezés után beszerezni és a bejelentési lapokat naponként kétszer, és pedig délután 9 óráig és délután 6 óráig a bejelentő hivatalnak beszolgáltatni oly módon, hogy a naponként délután 6 órától reggel 9 óráig érkező vendégek lapjai reggel 9 órakor, a reggel 9 órától délután 6 óráig érkezők lapjai délután 6 órakor mutatandók be.

A szálló tulajdonosok által a megszálló vendégekről ez ideig vezetett nyilvántartások tovább is az előirt módon vezetendők.

A megszálló köteles szállásadójának, vagy megbízottjának mindazokat az adatokat tudomására juttatni, melyek a bejelentéshez szükségesek.

Akik a fenti rendelkezések ellen vétnek, kihágást követnek el az 1912. LXIII t. c. 6. §-a alapján 2 hónapig terjedő elzárással és 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők.

Ezen rendelet azonnal hatályba lép.

Arad, 1914. augusztus hó 6.

Green Nándor
főkapitány.

Elsőrendű

DARABOS SZÉN

üzemek, malmok részére
kocsirakományként,

kiváló minőségű dió pirszén (koks)

Kapható: Roth József

Arad, Eötvös-utca 3. sz.

4674

A. H. K. O. K. A. E. B.

Jó, tiszta buza-szalmát megfelelő ár mellett vesz a
Magyar szalmaanyag-gyár
részvénytársaság Aradon.

Ugyanott trágya kapható.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is 8 nap alatt mindenki megszabadul a Hájós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.** Alapítottatott 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

69—1914.

Hirdetmény.

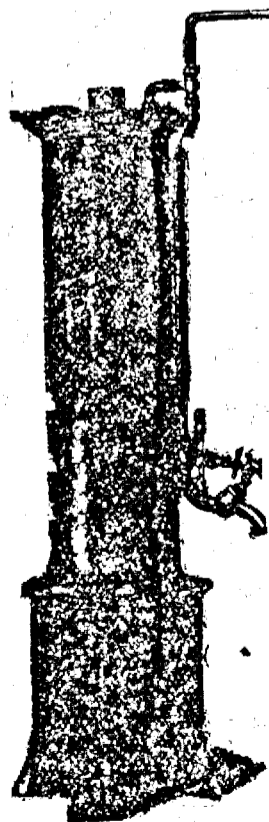
A m. kir. Miniszterium 5476—1914. sz. rendelete alapján felhívom mindazokat, akik hatósági engedély nélkül fegyvert tartanak, azt a jelen hirdetés közhírré tételétől számított 48 óra alatt a rendőrfőkapitányi hivatalhoz bejelentéssel közzéadni.

Fegyver alatt a lő- és szál fegyvereket kell érteni.

Aki ezen felhívásban foglaltaknak eleget nem tesz, az 1912. LXIII. t. cz. 7 §-a alapján két hónapig terjedhető elzárással, valamint 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és ezenkívül a fegyverek ház- és személymotoszást utján elfognak koboztatni.

Arad, 1914. augusztus 4.

Greén főkapitány.

Vizvezeték és csatornázási vállalat

hol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fürdő-, klosett, mosdót, szivattyus kutak felszerelését és javítását elvállalom s raktáron tartom. Nagy javító műhely. 26 évi tapasztalataim elég biztosíték, hogy t. rendelémnek az elvállalt munkát pontosan és olcsón eszközölöm úgy helyben, mint vidéken. A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kéri

Mókos Márton

vízvezeték szerelőmester
ARAD, Fábán-utca 12. sz.

Telefon 748. ::: Jóházból való fiuk tanulóknak azonnal felvétetnek

A harctérre induló katonáknak kézi gyógyszerárakat minden szükségességekkel legmértányosabb áron szerel fel

Földes Kelemen

gyógyszertára

ARAD, Deák Ferencz-utca.

HEHS VILMOS

gyógyszertára

ARAD, Batthyány-utca.

SZALONNA

elsőrendű, magyar, perzsolt, szótt, vastag, hófehér, egészségesen, tisztán kezelve, gazdasági oszlodek, munkások részére a legolcsóbb napi áron. Továbbá mindennemű vegytisztító

gép- és separatorolajak
ásvány- és növényelaj, égő repceolaj, vaselin, tovet gépkenő, kávézó kocsikenőcs, hordóban s kisebb csomagolásban. Hóherr és Sohrantz gyártmányu **MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK.**

Alfa Separator r.-t. gyárában készült

TEJGAZDASÁGI GÉPEK

Tavaszi és őszi szállítással

szuperfoszfát és egyéb műtrágyák
szákek, ponyvák, cséplés és gőzke oékjaira készpénz, továbbá kovács-szén, egyáltalán a mezőgazdaság körében szükséges összes anyagok és válogatott vetőmagvak a legjobb minőségben, a legelőnyösebb árak mellett kaphatók az

Aradmegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezeténél

Arad, Berecz Béni-tér és Verbeési-utca sark.

Nem szövetkezetek is olcsó árak mellett szolgáltatnak ki.

Sütőde átvétel. Sengyel Gyula,

A volt Ternay-féle sütődét Varjassy József-u. 106. sz. a. átvettem, hol a legizletesebb házi kenyeret készítem olcsó ár mellett. Tisztelettel: 4635

műlakatos,
épület és vasszerkezeti műhelye
ARAD,
Deák Ferencz-utca 38.

Zabán János. Tanulók felvételnek.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgöres, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára **ARAD.**
Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arcború egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidézik. Az arc olyan lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára **Aradon.**

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1224

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Üzlet- és műhely- áthelyezés!

A nagyödemű közönség szives tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt 3369

férfi- női és gyermekcipő raktáramat és műhelyemet Weitzer János-utca sarkán (volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen meg van nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLOS.

Szülők figyelmébe!

Van szerencsénk a m. t. szülőket értesíteni, hogy azon esetben is, ha az iskolák szeptember havában meg nem nyílnának, az intézet működését megkezdi. A tanulók rendszeren taníttatnak és amint az iskolák megnyílnak, kivánságra mint rendes tanulók beírattnak vagy mint magántanulók levizsgáztatnak,

hogy évüket el ne veszítsék.

Az intézetben belakó gyermekek gondos nevelés és ellátásban részesülnek de mint bejáró magántanulók is felvétetnek, esetleg 2 osztályt is végezhetnek. Prospektust készséggel küld 4611

Izr. fiuinternátus, Arad.

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ősmert legjobb

üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:

Eles Arminnál,

Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzödényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajsütő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermekkoscsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű- és játékaru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Permetező javítások
elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi
kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagycsapon alkalmazott zuhany mindig friss, üde levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszálló bacteriumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagnak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatesz mellőztetik, mert ezek viznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelepeivé változhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tüzfecskendők.

Patent borszivattyuk.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél

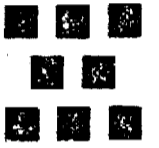
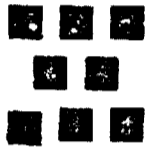
Arad, Rákóczi-utca 27.

(Egy tanonc felvétetik.) Permetező javítások elfogadtatnak.

NEUMAN

Testvérek

mümalom, szesz- és élesztőgyárosok Aradon.

Ajánlják tiszta

gabona-élesztőjüket,

mely felülmulhatatlan kelesztőképessége és tartóssága folytán bel- és külföldi kiállításokon kitüntetésben részesült.

Ugyanott

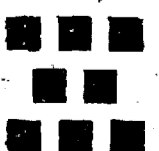
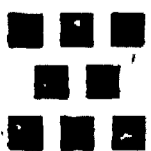
istálló-trágya

érett és félérett állapotban, valamint légen szárítva,

méltányos áron kapható.

Istálló trágya használatának előnyeiről újabbán a „Mezőgazdasági Szemle” márciusi füzetében olvasható:

„A szárazság ellen erős istállótrágyázással bírjuk csak terméseink átlagát sikeresen biztosítani”.

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű
hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORE“ szót is csatoltam. —
Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya
Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ara 1 tégelynek
1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrassy tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula; Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring
Lajos és Wojtek-Kálmán urak gyógyszertárába, valamint Wojtek és Weisz,
Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 10

2012—1914 khsz.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy a n. m. m.
kir. Belügyminister ur a hadi álla-
potra való tekintettel a hadi álla-
pot egész tartamára a munkaszü-
netet az 1881 évi XIII. t. cz. ha-
tálya alá tartozó mindennemű mun-
kára, üzemre és elárúsításra nézve
felfüggesztette.

Arad, 1914. augusztus 12.

Gréen,
főkapitány.

103—1914. E. n. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszterium-
nak 142878—1914. sz. rendelete
értelmében közhirré teszem, hogy
miután a kivándorlás a véd-
kötelesekre nézve egyáltalán meg-
tiltatott, azok a védkötelesek sem
vándorolhatnak ki, akik már az
1909 évi II t.-c. 2 §-ának b pontja
alapján adott engedély birtokában
vannak.

Arad, 1914. augusztus hó 4.

Gréen
főkapitány.

A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készít-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fil-
lér. 1 tégely krém 1 korona

Szines arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Telefon 987.

987. Telefon

Aradi kőszén és kokszt forgalmi vállalat.

Tisztelettel értesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy a téli szükséglet
beszerzése céljából ajánlunk

I-ső rendű Zaberzei dió I. koksztot
I-ső rendű Porosz salon fűtő kőszén
I-ső rendű Vasaló faszenet.

Raktárunkból **Csernovits Péter-utca 24.**
szám alatt átvéve.

Miután nagyobb mennyiség áll rendelkezésünkre. Uradalmakat és ki-
sebb ipartelepeket is kielégítünk addig, a míg a vasuti forgalom helyre áll.
Ajánlatosnak tartjuk, ha már most biztosítja téli szükségletét, mert
előre láthatólag később nehézségekbe fog ütközni. 501

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek

Illatszerek

Hölgyporok

Kölni vizek

Fogporok

Fog-krémek

Fogpaszták

Fogkefék

Szájvizek

Szappanok

Hajvizek

Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Mindenféle csomagoláshoz alkalmas

újságmaculatura

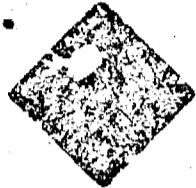
olcsón

eladó

az Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

Ransburg M. és Fia

bortermelők és bornagykereskedők, ARAD.
Számos kiállításon kiüntetve. .: Telefon 323.

4685

Ajánlja legjobb minőségű **Ménesi vörös**
borait, melyek csersav (tannin) tartalmuknál
fogva kitűnő hatásuaknak bizonyultak minden
féle gyomor megbetegedéseknél. .: .: .: .:

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZ

ARAD, NEUMAN-PALOTA.

Közkedvelt és legkelle-
mesebb szórakozóhely :-:

Aradi és megyebeli uri-

családok találkozóhelye :-:

Elsőrendű kávéházi italok.

Meleg konyha : Figyelmes

kiszolgálás. :-: Tisztelettel

FISCHER ARTHUR ÉS FIA

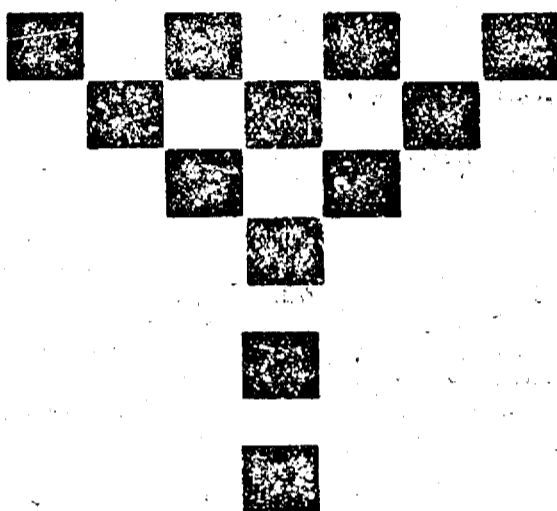
TULAJDONOSOK.

4689

M a i r o v i t z

M ó r é s F i a i

M á r i a r a d n a .

**Fatermelés és kőbányák. Utépi-
tési vállalat. Hordógyártás.**

Fatermelés:

Milova, (Aradmegye), Bulza (Kraszószerénymegye.)

Kőbányák:

Bátyafalva, Milova, Solymesvár (Aradmegye). Szurdok-
püspöki (Heves megye). Závoly (Kraszószerénymegye.)

Mészégetés:

Kaprevár áll. Sobersin (Aradmegye).

Utépitések és kövezési vállalatok.

KNAPP SÁNDOR

kelemefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölk.

Modern ruhafestés legújabb divatszínre, minta után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz uton. — Továbbá csipke- és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg, butor-szövet, kézimunkák, keztyűk stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 4679

Üzlet-áthelyezés!

Vas- és réz-butor gyári helyiségünket Zrinyi-utca (báró Bohus-palotával szemben)

áthelyítettük és ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat vas- és réz-butorokban, kerti butorok, internátus-, kórház- és szálloda-berendezések szolid és erős kivitelben. Sodrony-ágybetétek vas- és fagerettel minden méretben a legerősebb kivitelben kapnatók. Elvállalunk mindenemű vas- és rézbutor javításokat és festéseket. 4690

Gyárhelyiség: Aulich L.-u. 14. Üzlethelyiség: Zrinyi-u. Gyári telefon 423.

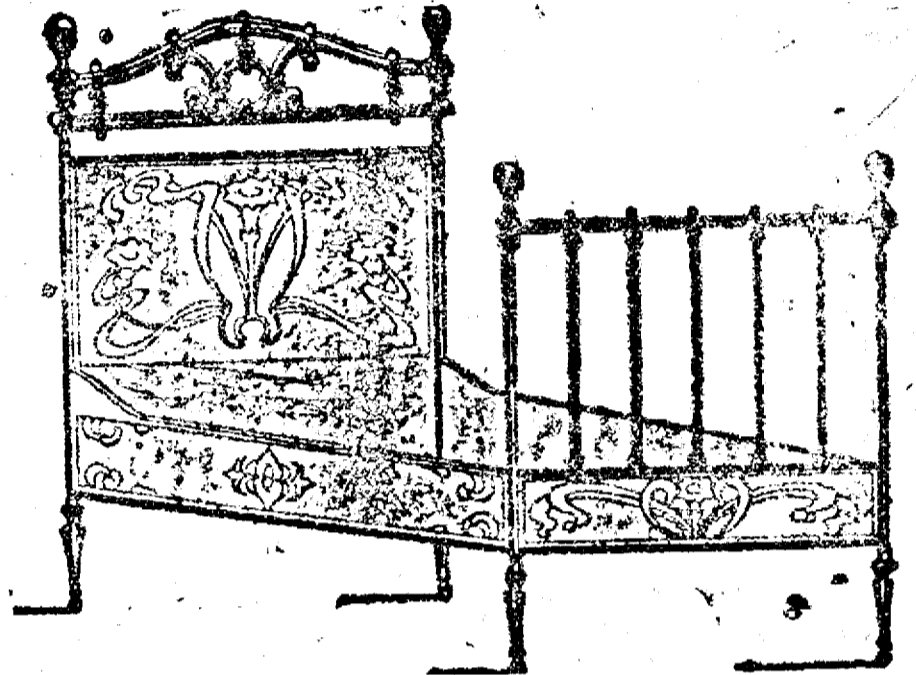
Képes árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentve küldünk.

Szíves megrendeléseket kér, tisztelettel:

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.
Lakatos és fényező tanoncok felvétetnek.

Alapított 1893-ik évben

Felhívom a t. szállító közönség b. figyelmét hosszú évek óta fenálló butorszállítási üzletemre Deák Ferenc-utca 36. sz. alatt (Mairovitz házbán.) Ajánlom 6, 8 és 10 méter hosszú zárt, belül kárpitozott tiszta butorszállító kocsijaimat úgy helybeli, mint legtávolabb eső vidékre történendő költözéseknél. Vállalok mindennemű fuvarozást és átköltöztetést a vasutra és vidékre, nyitott, ruganyos kocsikon s teljes jótállás mellett. Kérve a t. közönség további támogatását, kiváló tisztelettel

Éliás Lipót Fia

butorszállító

4688

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

AZ

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

ma Magyarország legelterjedtebb, legtartalmasabb és legkedveltebb vidéki napi lapja. Hírszolgálati mindenkor a legmegbízhatóbb forrásból erednek. ∴ Szerkesztőségi telefonszám 357. Hétköznaponként 16–20. vasárnap és ünneponként 24–36 oldalon jelenik meg. Az

Aradi Közlöny a közönség minden rétegébe eljut, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is. ∴ ∴ Az

Aradi Közlöny apróhirdetési feltétlenül eredménynyel járnak. Apróhirdetések ára: minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel szedett szó 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Nyomdai és kiadóhivatali telefonszám 151.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

HELYBEN:

VIDÉKEN:

Egy hónapra 2 K. — fillér.		Egy hónapra 2 K. 40 fillér.
Negyedévre 6 „ — „		Negyedévre 7 „ — „

∴ Minden előfizető megkapja Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát. ∴

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvnyomda:

József főherceg-ut 22. sz.

(Arad-csanádi Egyesült vasutak palotájában.) ∴ ∴ Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.

KÖNYVKÖTÉSZET

elvállal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Mindenféle **nyomtatványok**

izléses és csinos kivitelben készülnek

az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

FEHÉR KERESZT ARAD

SZÁLLODÁBAN

70 fényesen be-
rendezett szoba.

Figyelmes kiszolgálás.

ÉTTEREMBEN

Kitünő konyha.

KÁVÉHÁZBAN

Estéenként Gyurkovits
András jóhírnevű zene-
karával hangversenyez.

Elsőrendű italok.

Aradon átvonuló és itt időző katonatisztek b. figyelmébe.

Seidner Bernát és Fia

Marosborsa (Berzova)

fa- és mészttermelés.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsev.-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elfér — avagy levélbélyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal kiáratra díjtalanul megszerkesztli.

OKTATÁS.

Tanító növendék

kötő bizonyítvánnyal ajánlkozik gyermekek tanítására és nevelésére. Cím a kiadóhivatalban. 4676

ALKALMAZÁST NYER.

Német kisasszony

két gyermek mellé kerestetik. Luther Márton-utca 1., II. em. 12. 4698

Keresek

esetleg azonnali, vagy szeptemberre egy szerény igényű szolid fiatal segédet, aki magyarul, németül és románul perfekt beszél okvetlen megbízhatóan számol. Ajánlatra feleletet csak a megfelelő kap. Hirschmann Ignác, Lippa. 4678

KIADÓ LAKÁS.

Bohus-palotában,

egy csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4688

Egy

vagy két butorozott utcai szoba, külön bejárat, gyermektelen házaspárnak esetleg két nőnek azonnal kiadó. Aulich Lajos-utca 20. I. em. 4685

Erzsébet-köruton

1-3-4 szobás modern lakások fürdőszobával, üzlethelyiségek részben azonnal, részben november 1-re kiadók. Bővebbet Steiner József építésznél, Szent-László-u. 7. 4655

Deák Ferenc u. 17. sz.

alatt újonnan épült házban egy modern I. emeleti 3 szobás erélyes utcai és egy modern 2 szobás földszinti udvari lakás, elő- és fürdőszobával, nemkülönben egy üzlethelyiség f. é. október esetleg november hó 1-re kiadó. Bővebbet a tulajdonosnál Karel János vízvezeték és csatornázási vállalkozónál Deák Ferenc-u. 28. (Krispinház) üzletben. 4696

Kiadó

3 esetleg 2 szobás utcai lakás, előszobával. Bővebbet Török Ignác-utca 15. szám. 4695

Kiadó

november elsejére Dobó-u. 6. sz. alatt egy első emeleti szoba, előszoba és fürdőszobából álló utcai lakás. 4637

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges melléképítményekből azonnalra kiadó. Ertekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Legjobb fertőtlenítő szappan

a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antisepticus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszer-tárában. 1224

Cserege szőlő!

Kötő érett Csaba gyöngye 5 kgr. postakosárral 4 korona. utánvétellel megrendelhető szatmári Szabó István szőlőbirtokosnál Pankota. — Ugyanott kapható érett paradicsom is nagy mennyiségben, jutányos árban. 4629

Szőrmék, ruhaneműek,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filleres csomagokban, legfinomabb resublimált Nattalint, kiló 1 korona. Terpentin olajat, kiló 2 korona. Pachsuli levelet, kiló 3 korona. Rovarport szoró dobozokban 20 fillér, bádóg dobozokban 80 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légy fogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár Batthyány-utca. 1224

Zongora,

irodaberendezés és varrógépek olcsón eladó. Arad, Kápolna-utca 2. ajtó 7. 4697

India fogcseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratoriuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában.

Legjobb lugmentes

arc- és kézmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi szíradékokból készül, lugmentes, a legfinyasabb arcu hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszer-tára Batthyány-u. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

a Matzky-cukrázdától a Tabajdi-utcán át az Erzsébet királyné-körut és Petőfi-utca sarkáig vezető uton egy fehér, áttört, csont legyező. Megtaláló jutalom ellenében Erzsébet-körut 9. sz. (I. em. jobbra) sziveskedjék átadni. 4687

Legfinomabb

szepességi málna-szörp különként 2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp különként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanálnyi mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 1224

Bármilyen

bádógos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Carboform szappan.

Olcsó, tökéletes, fertőtlenítő szappan ára 40 fillér. Készíti Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Arad, kapható mindenhol. 1224

Kiadó

november elsejére Dobó-u. 6. sz. alatt egy száraz raktár. 4688

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomor-bántalmak, láz, általános gyengeség ellen páratlan vércépző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen egy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 5180

Emir.

Körömfényesítő por, jobb minden eddiginél a körmököt azonnal tükör fényessé teszi ára 70 fillér, kapható mindenhol. Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Aradon. 1224

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regeneratort, ezen készítményről minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 1224

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

Kereskedők figyelmébe!

Gyári jegyzés szerint fedezheti csokoládé és cukorka szükségletét.

Raktáron vannak:

Kugler-, Heller-, Fürth- és Manner-áruk. 4347

Gábor Miklós ARAD, ANDRASSY-TÉR 18. SZ. Salacz-utcai rész.

TELEFON: 1059.

18686—1914.

Hirdetmény

A Nagyméltóságú m. kir. Honvédelmi Minister a városunk közönségéhez intézett 13006—20. 1914. elnöki számú leirata alapján a ló és kocsi birtokosok megnyugtatása és kioktatása céljából közhírré tesz, hogy a hadügyi kincstár részére az 1912. évi LXIX. t. cz. alapján átvett lovak vagy kocsikért járó kárpótlási összegek a fentebb idézett törvénycikk 10. §-a utolsó eőttl bekezdése, illetőleg a 17. § utolsó bekezdése értelmében, 6 héten belül a posta takarékpénztár útján lesznek megfizetve.

Arad, 1914. évi augusztus 8.

A városi tanács.

19718—1914. kh.

Hirdetmény.

A magyar királyi miniszterium 5735—1914. M. E. számú rendeletével az utlevelek kiállítás jogát a Belügyminister ur hatáskörébe utalta.

Nehogy egyesek az utlevelek kiállítása iránt közvetlenül a Belügyminiszteriumhoz forduljanak, közhírré teszem hogy az utlevél iránti kérelmek ezután is a rendőrkapitányi hivatalban (Elnöki osztály, terjesztendő el).

Arad, 1914. augusztus 12.

Green
főkapitány.

19819—1914.

Hirdetmény.

Figyelmeztetjük a hadbakelet katonák segélyben részesülő itthon maradt családtagjait, hogy a városi husszékben kiadott élelmi cikkeket sem elcserélni, sem pedig eladni nem szabad, azokkal üzlekedni és azokat elpocsékolni tilos.

Felkérjük a nagyközönséget, hogy minden tudomására jutott esetet Vannay Gyula tanácsnok urral, vagy pedig a kapitányi hivattal közölni sziveskedjék.

Arad, 1914. augusztus 6.

A városi tanács.

Feltűnő alkalom előnyös vételre!!

Néhány hétig

FISCHER-féle NAGY ÁRUHÁZA

Arad, Szabadság-tér 12.

Olcsó hetet rendez

Sorozati árusítással, mely a külföldi nagyáruházakban nagyszerűen bevált azért, hogy a heti sorozat által feltétlenül olcsóbban, jóval a rendes áron alul vásárolhat.

◀ Sorozati árak: ▶

1

koronás

Sorozati:

- 2 drb. finom selyem magánkötő
- 2 drb. tiszta selyem csokor nyakkendő
- 2 drb. tiszta selyem regatta nyakkendő
- 2 drb. legfinomabb álló gallér
- 2 pár fehér vagy színes keztyű
- 2 drb. elegáns angol batiszt zsebkendő
- 2 drb. finom női zsebkendő
- 2 drb. finom selyem zsebkendő
- 2 pár színes férfi harisnya
- 2 pár osikos női harisnya
- 2 pár gyermek patent harisnya a 7. oszt.
- 2 pár finom női flór harisnya
- 2 pár finom selyem nadrágtartó
- 2 pár finom selyem női keztyű
- 2 pár férfi svéd lm. keztyű
- 2 drb. finom szövet sapka
- 2 drb. kék soheviot fiu sapka
- 2 drb. elegáns divat sétabot
- 2 drb. valódi bőr pénztárca
- 2 drb. valódi bőr cigaretta tárcsa
- 2 drb. China ezüst cigaretta tárcsa
- 2 drb. finom gyöngyház zsebkész
- 2 drb. puha dupla gallér színes és fehér
- 2 drb. selyembatizott félmellény
- 2 drb. divatos flór gyermek nyári trikólag
- 2 drb. osikos nyári gyermek trikólag
- 2 pár divatos nyári sokeril
- 2 drb. vászon sportsapka mosó
- 2 pár gyermek gummi nadrágtartó
- 2 drb. Virágszappan
- 2 drb. gyermekkötény

2

koronás

Sorozati:

- 1 drb. gyermek ruha
- 1 drb. fehér puha férfi ing madepulán
- 1 drb. színes turista ing kretonból
- 1 drb. damaszt alsó nagrag
- 1 drb. finom fiu sport ing kretonból
- 1 drb. francia batiszt alsónadrág
- 1 drb. finom női ing himzett
- 1 drb. siffon himzett női nadrág
- 1 drb. fiu divatkalap
- 1 drb. legujabb leány bob-kalap
- 1 drb. gyermek sport kalap
- 1 pár finom bőrkeztyű
- 1 drb. esernyő clotból
- 2 pár finom férfi flór harisnya
- 2 pár finom női áttört harisnya
- 6 drb. női selyem batiszt zsebkendő
- 6 drb. fehér len zsebkendő
- 2 drb. legfinomabb selyem csokor
- 1 drb. elegáns acél sétabot
- 1 drb. angol törös sétabot
- 1 drb. női kizitaska bőrből
- 1 drb. valódi bőr szivar tárcsa
- 1 drb. valódi névjegy tárcsa
- 1 drb. egész finom bőrtárca
- 1 drb. finom gyöngyház zsebkész
- 1 pár finom glacce bőrkeztyű
- 3 pár női divat harisnya
- 2 pár flór harisnya fekete szín. himzéssel
- 1 pár legfinomabb gummi nadrágtartó
- 6 drb. fin. útrétű vászon gallér div. forma
- 3 drb. divatos tiszta selyem zsebkendő
- 2 pár finom selyem keztyű

3

koronás

Sorozati:

- 1 drb. finom fehér damaszt férfi ing
- 1 drb. divatos selyem férfi ing
- 1 drb. elegáns zephir férfi ing
- 1 drb. legujabb színes férfi ing
- 1 drb. finom voli sport ing
- 1 drb. angol zephir sport ing
- 1 drb. finom férfi hálóing
- 1 drb. legfinomabb francia alsónadrág
- 2 drb. színes batiszt alsónadrág
- 2 drb. köpper alsónadrág
- 1 drb. finom női ing szalaggal
- 1 drb. női hálókobát himzéssel
- 1 drb. finom női nadrág himzéssel
- 1 drb. férfi ernyő nikkell bottal
- 1 drb. női strappa ernyő
- 1 drb. divatos férfi strappa kalap
- 1 drb. legfinomabb díjat sapka

3

korona 90 fillér

Sorozati:

- 1 drb. finom divatos kemény kalap
- 1 drb. elsőrendű selyem ernyő
- 1 drb. elsőrendű fehér női ing
- 1 drb. elsőrendű angol zephir ing
- 1 drb. divatos selyem turista ing
- 1 drb. finom hálókobát csipkével
- 1 drb. finom kézi himzett női ing
- 1 drb. elegáns női nadrág
- 1 drb. elegáns bőrridikül

Dacára ezen feltűnő olcsó sorozati áraknak, a cég az áru elsőrendű minőségeért szavatol.

A Fischer-féle Nagyáruház ezen képességét bizonyítja a 46 fényesen berendezett kirakat.

Vidéki rendelések utánvétel eszközöltek.

Meg nem felelő visszavétek.